Új kéve

AZ ÉSZAKI MAGYAR PROTESTÁNS GYÜLEKEZETEK LAPJA

Autonómiát Székelyföldnek!
A Székely Nemzeti Tanács zászlaja alatt 2013. október 27-én Háromszéken, Berecktől Kökösig tart a Székelyek Nagy Menetelése, mely autonómiát, önállóságot kér a Székelyföldnek. A megmozdulással egy időben, a világ számos fővárosában és nagyobb városaiban szolidaritási tüntetésekre kerül sor. A Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösség 2013. október 27-én, vasárnap 10:00 órakor Stockholmban ökumenikus istentiszteletet hirdet, mely után a jelenlevők átvonulnak a Székelyföldet ma magába foglaló Románia nagykövetsége elé, tiltakozván a többségében magyarok lakta Székelyföldnek a szomszédos román többségű megyékbe történő beolvasztási kísérlete ellen.

FIGYELEM! AZ 1%-OS EGYHÁZADÓRA SZÓLÓ BELEEGYEZÉS (MEDGIVANDE) BEKÜLDÉSI HATÁRIDEJE NOVEMBER 10-ÉN LEJÁR!
(NYOMTATVÁNY ÉS TÁJÉKOZTATÁS A 21-22. OLDALON)

XXI. évfolyam 3. szám

Stockholm, 2013 október

MOLNÁR-VERESS PÁL *lelkész*
523 98 HÖKERUM Tångagärde 136
Tel: 033–275 022 Mobil: 070–602 29 68
Magán mobil: 073-578 01 55
E-mail: tggparokia@gmail.com

EGYHÁZI TISZTSÉGVISELŐK

Dr. SEBESTYÉN GÁBOR
a Stockholmi Gyülekezet felügyelője
az Egyháztanács világi elnöke
országos főfelügyelő
126 47 HÄGERSTEN Fastlagsvägen 42/1
Tel: 08–184 172 Mobil: 073–966 04 75
E-mail: g.sebestyen@comhem.se

GAAL ANDRÁS
a Jönköpingi Gyülekezet felügyelője
az Egyháztanács elnökségének tagja
országos főgondnok
567 31 VAGGERYD Smedbygatan 21
Tel: 0393–161 69
E-mail: gaal.andras@telia.com

TÓTH ILDIKÓ
a Sölvesborgi Gyülekezet felügyelője
az Egyháztanács elnökségének tagja
országos főjegyző
294 34 SÖLVESBORG Rektor Dahlsg 4 H
Tel/Fax: 0456–140 37 Mob: 073–025 40 14
E-mail: tothildiko41@gmail.com

PITLIK PÁLHÁZI KATALIN
a Malmöi Gyülekezet felügyelője
az Egyháztanács elnökségének tagja
217 46 MALMÖ Roskildevägen 9 A
Tel: 040–267 638
E-mail: katalinpp@hotmail.com

Ifj. VASZI ÁRPÁD
a Helsingborgi Gyülekezet felügyelője
az Egyháztanács elnökségének tagja
254 49 HELSINGBORG Jaktfalsgatan 62
Mobil: 076-008 08 76
E-mail: avaszi@tele2.se vagy avaszi@yahoo.se

PAKUCS BERNADETT
központi pénztáros
433 51 ÖJERSJÖ Visaren 5
Tel: 031–711 60 02 Mobil: 070–673 41 41
E-mail: pakucsbernadett@yahoo.com

DEÁK GYÖRGY
a Boråsi Gyülekezet felügyelője
507 54 BRÄMHULT Jutegatan 11
Tel: 033–230 307
E-mail: deak.gyuri@hotmail.com

SOÓS ERZSÉBET
a Ljungbyi Gyülekezet felügyelője
341 31 LJUNGBY Tegelbruksgatan 6
Tel: 0372–848 35
Mobil: 070-618 48 35

FEKETE JENŐ
az Eskilstunai Gyülekezet felügyelője
633 53 ESKILSTUNA Klarbärsvägen 23
Tel: 016–120 039 Mobil: 070–920 33 72
E-mail: jeno.fekete43@gmail.com

HERCZEGHNÉ Dr. JUHÁSZ EDIT
az Uppsalai Gyülekezet megbízott felügyelője
740 22 BÄLINGE Åkerby 219
Mobil: 073–772 68 25
E-mail: hunszkita@gmail.com

JORDÁKY BÉLA
a Göteborgi Gyülekezet felügyelője
428 35 KÄLLERED Gamlehagsvägen 19
Tel: 031–795 25 02 Mobil: 070–562 31 08
E-mail: bela.jordaky@telia.com

REHÓ ISTVÁN
a Västerås Gyülekezet felügyelője
723 51 VÄSTERÅS Glasbägargatan 7
Tel: 021–120 991
E-mail: gerd@jowork.se

SÁRKÁNY SÁNDOR
a Halmstadi Gyülekezet felügyelője
312 40 GENEVAD Lillgatan 2
Mobil: 070–972 46 78
E-mail: sandorsarkany@yahoo.com

SPÁDA JÁNOS
a Växjöi Gyülekezet felügyelője
SPÁDA ILDIKÓ
a Szeretetszolgálat országos megbízottja
352 47 VÄXJÖ Hjalmar Petris Väg 10 B
Tel: 0470–763 442 Mobil: 076–233 66 17
E-mail: spada.j@tele2.se
E-mail: ildikoba57@yahoo.co.uk

Külföldről előbb Svédország hívószámát, a **0046**-ot kell hívni, majd a városok körzetszámai előtti nullát (0) elhagyva a város körzetszámát és a telefonszámot kell hívni.

EGYÜVÉTARTOZÁSUNK ZÁSZLÓI MEGÉRKEZTEK ERDÉLYBE

A svédországi Ljungby protestáns gyülekezete 2013 júliusában elfogadta Takács Zoltán testvérünk javaslatát, hogy adakozásból vásároljunk néhány székely zászlót és a szeretet nevében küldjük el Erdély különböző egyházközségeinek, tudomásul adva, hogy éljünk bárhol is a világon, de együvé tartozunk. A zászlók elkészültek és a 2013. június 9-én tartott istentiszteletünkön felszenteltünk és útnak indítottunk négy székely zászlót. A zászlókat zászlókísérő levél kísérte és a gyülekezet szavazata alapján a következő helységek gyülekezetei kapták meg: Egrespatak, Szilágy megyében. Átadó: Szeredai János; Petek, Hargita megyében. Átadó: Mihályi Dániel és Mihályi Juliánna; Csiba, Hargita megyében. Átadó: Szeredai János, Mihályi Juliánna és Mihályi Dániel; Gyímesbükk, Hargita megyében. Átadó: Imreh Erika.

Mivel ezek a zászlóátadások csak egy nappal voltak bejelentve a mise vagy istentisztelet előtt, így nagy meglepetést okoztunk mind a négy helyen. Elmondtuk, hogy nagy szeretetettel jöttünk, és tolmácsoltuk a svédországi magyarok azon óhaját, hogy mi bár szétszaggattattunk, szétszóródtunk, de szeretnénk, ha a bennünk élő és lobogó együvé tartozásunk érzése visszahangra találna otthoni testvéreinknél! Sokakat ez a kijelentésünk nagyon meggondolkoztatott, de a ceremónia végén mindenki szemében látszott a szeretet csillogása, az az öröm, hogy mi tényleg együvé tartozunk.

Hálát adunk Istennek, hogy végigkísért utunkon, velünk volt és erőt adott e feladat elvégzéséhez, és részt vehettünk a közös örömökben, szeretetben. Adja Isten, hogy többször találkozhassunk és gondoljunk egymásra. Isten áldását kérem minden magyar egyházra!

Szeredai János
Ljungby

Autonómiatüntetés - archív felvétel az internetről

A Protestáns Szövetség konferenciájának záróistentisztelete után a Trogared kápolna előtti réten, háttérben a Tolken-tó
Balról jobbra Jaskó Irén, Máthé Zoltán, Herczeghné Juhász Edit, előtte fia Péter, mögötte Nagy János és Terike, Bakó Csilla, Ravasz Ákos, László Győző, előttük Herczegh Anna és Emília, Pocanschi Adrian, Herczegh Ferenc, előtte Joób Olivér, Dózsa Éva, Orosz Mária, Varga Pál, Kovács Julianna, Kókai Csaba, Sebe Enikő, Sebestyén Mária, Péter Csaba, Sebestyén Gábor, Szenes Éva, Szilágyi Enikő, Papp István (A felvétel idején már sokan elutaztak.)

Tíz év után újból Tångagärdén találkoztak a Nyugat-Európai Magyar Protestáns Gyülekezetek Szövetségének küldöttei

Beszámolóm bár személyes élményeken alapszik, közérdeklődésre is számot tarthat, ezért szívesen adom közre magyar gyülekezeteink számára. 2013. szeptember 5–8. között újból vendégei lehettünk a svédországi magyar protestánsok gyülekezeti otthonának, mely a Tolken-tó partján, Tångagärdén fekszik. „ISTEN HOZOTT" – ezzel a magyar felirattal és köszöntéssel találkozik már a bejáratnál az érkező vendég. Aztán szembetalálkozik a „házigazdákkal", az állandóan ott lakó lelkipásztorral és feleségével. Három évvel ezelőtt ugyanis a svédországi Egyháztanács úgy döntött, hogy az addig többnyire csak nyári időszakban kihasznált gyülekezeti otthonban egyházi központot létesít: – itt kapott helyet a lelkészi hivatal, az archívum, az Új Kéve szerkesztősége, az egyházi könyvtár, és itt alakítottak ki egy szerény szolgálati lakást is. Nagyon sok munkával, az elképzelés valósággá vált, s Tångagärde ma nagyrészt felújított állapotban fogadja vendégeit. Amellett, hogy immár három éve itt lakik Enikő és Pali, ebben a régi szép házban tartja összejöveteleit és konferenciáit az Egyháztanács, a Küldöttgyűlés, de – mint már régebben, úgy most is – az otthon több nem-egyházi rendezvénynek is helyet biztosít, az év folyamán számos vendégnek ad otthont.

Idén mintegy 30 vendég jött el egész Nyugat-Európából erre a 2013-as évi találkozóra és a Szövetség közgyűlésére Tångagärdére, – és akik eljöttek, nem bánták meg! Megjegyzem, hogy éppen tíz évvel ezelőtt már járt itt a Szövetségünk egy svédországi konferencián, majd két év múlva Finnország és Észtország magyar gyülekezeteibe látogatott el, de ez alkalommal is voltak „újak", akik először jöhettek el erre a festői tájra Közép-Svédországba. Gyülekezeti képviselők voltak itt az idén Svájcból, Németországból, Angliából, Franciaországból, Finnországból, Észtországból és természetesen Svédországból, de volt egy teológiai hallgató Magyarországról is.

Bár hiányoltuk a többi tag-gyülekezetünk képviselőit, mégis egy jól sikerült konferenciáról beszélhetünk, és ebben nagy részük volt a helyi szervezőknek! Míg más években egy „Jugendherberge", vagy egy vendéglő kosztján éltünk, most itt az igazi magyar konyha ízeivel, saját főztjükkel fogadtak a háziak, – köszönet Tóth Ildikó „főszakácsnak" és valamennyi segítőjének!

A találkozó műsora is igen változatos volt! Nehányan már az előző napokban megérkeztek, hogy a vidékkel is ismerkedjenek, s a konferencia idején nem csak üléseztünk, hanem kirándultunk is, és vasárnap egy szép gyülekezeti istentiszteleten vettünk részt a közeli kis svéd evangélikus templomban, ahol a magyar gyülekezet tagjai is rendszeresen találkoznak. Röviden a közgyűlés tartalmáról: az első este ismerkedési est volt, sok érdekes, személyes beszámolóval, majd esti áhítat. A második nap a közgyűlés „munkanapja" volt. Itt sor került – egy reggeli áhítat után – a Szövetség új Választmányának megválasztására (3 évre szól ez a megbizatás, és a Választmánynak 10 tagja és 4 póttagja van), majd meghallgattuk Magyarország Stockholmi Nagy-

követségének, ill. Konzulátusának az egyszerűsített honosítási eljárással kapcsolatos tájékoztatóját. Ebéd után a taggyülekezetek beszámolójára került sor (különösen örültünk annak, hogy ezúttal Finnország és Észtország küldöttei is közöttünk voltak), és megbeszéltük a Kárpát-medence magyar egyházaival való kapcsolatainkat is. Ez a munkanap szintén áhítattal zárult, melyet Péter Henrietta budapesti teológus hallgató tartott. Végül – e hosszú nap záróakkordjaként – vetített képeket néztünk meg az előző konferenciákról és találkozókról.

A szombati kiránduláson megtekintettük Gökhem 1100 körül épült szép kolostortemplomát (amelyben áhítatot is tartottunk), majd a Hornborgasjö madárrezervátumot, továbbá Varnhem régi, szép templomát és ciszterci kolostorának romjait. Flämslättben a skarai püspökség tanulmányi központjában ebédeltünk, majd Skara impozáns templomát és a vidéket megcsodálva tértünk haza. A vasárnapi istentisztelet végén a svédországi gyülekezet országos gondnoka bejelentette, hogy a tångagärdei magyar gyülekezeti otthont a nyugat-európai magyar gyülekezetek „sajátjuknak" is tekinthetik és – egyeztetés után – bármikor jöhetnek ide csoportokkal, vagy magánkirándulás keretében is! Ezt a küldöttek nagy örömmel vették tudomásul és megindultak a tervezgetések...

A Nyugat-Európai Magyar Protestáns Gyülekezetek Szövetsége jövőre Németországban szeretné megrendezni évi találkozóját és közgyűlését – esetleg Münchenben –, és hálásan gondol vissza a vendégszerető svédországi gyülekezetre.

E sorok írója már mintegy ötször volt vendége a tångagärdei háznak – ifjúsági csoporttal (1983-ban), a Szövetség küldötteivel (2003-ban) és több ízben családja tagjaival is, és csak ajánlani tudja az érdeklődőknek ezt a csodás helyet és a ház rendkívüli melegét. „ISTEN HOZOTT" – így köszöntött ránk a svédországi magyar gyülekezeti ház, és „Isten veletek!" – így búcsúztunk Tångagärdétől, és reméljük, nem utoljára jártunk ott!

Varga Pál
nyugalmazott lelkipásztor, Heilbronn

Kértem én a Teremtőtől sok mindent...

Kértem erőt - Ő nehézségeket adott, hogy azoktól erősödjek meg.
Kértem egészséget - Ő olyan emberek közé vitt, akik füvek, fák, elemek titkait ismerik.
Kértem jókedvet - Ő megadta az örömöt ahhoz, hogy teremtsük jobbá világunkat.
Kértem bölcsességet - Ő problémákat adott, hogy azokat megoldva válhassak bölcsebbé.
Kértem bátorságot - Ő veszélyekbe sodort, hogy megtanulhassak bátor lenni.
Kértem türelmet - Ő olyan helyzetekbe hozott, amikor sokat kellett várnom.
Kértem szeretetet - Ő olyan emberekkel hozott össze, akiknek gondjain segíthetek.
Kértem gazdagságot - Ő lehetőségeket adott.
Mindent kértem, hogy örülhessek az életnek - Ő életet adott, hogy örülhessek mindennek.
Semmi sem úgy kaptam, ahogyan kértem - de megkaptam mindent, amire szükségem van.
Köszönöm.

***Nagy Gábor / Bigus** - 2013. szeptember 5.*

Hornborgasjö madárrezervátuma *Jobbra fent: Skara dómtemploma*
További képek (többek között a résztvevőkről) a 12-13. oldalon

Ahogy egy büszke, nagyra hivatott, és rongyaiban is nagyszerű néphez illik

Kivonatok Orbán Viktor miniszterelnök 2013. október 23-án a Hősök terén mondott ünnepi beszédéből

Október 23-án az egész szabad világ kalapot emel, és meghajtja fejét Magyarország, a magyarok előtt – kezdte beszédét Orbán Viktor. Helyes és illő, hogy a szabad világ a saját hőseiként gondol az '56-os szabadságharcosokra, azokra a nőkre és férfiakra, pesti lányokra és srácokra, akik nyílt harcot indítottak a megszállók és a kommunista rendszer ellen, amely akkoriban félelemben tartotta az egész szabad világot. A magyar szabadságharcosok felfedték az egész világ előtt, hogy a kommunizmus ki- és megjavíthatatlan. Megjavíthatatlan, mert semmibe veszi az egyént, annak szabadságát, és semmilyen erőszaktól sem riad vissza vele szemben – fogalmazott a miniszterelnök.

A kormányfő azzal folytatta: 1956 őszén hirtelen kitavaszodott. Egy évtized sűrűsödött össze egyetlen verőfényes nappá. Az évekig tartó szenvedés és megaláztatás után a szabadságvágy és a lelkesedés hatalmas sugárban indult az ég felé, hogy leverje onnan a vörös csillagot.

A lehulló csillagok, a porba zuhant szobrok, a kommunista önkény földre döntött gépezete megrengette a földet és az egész szovjet birodalom lába alatt megmozdult a föld – mondta. Ha '56-ban folytatódik a szovjet világ, akkor semmi sem marad a magyar életből, ami a miénk. Semmi, ami nagyszerű és felemelő, amit ezer év alatt építettünk fel magunknak. Tenni kellett hát valamit. Felemeltük szívünket és fellázadtunk. Fegyvert fogtunk és szabadságharcot indítottunk, ahogy egy büszke, nagyra hivatott, és rongyaiban is nagyszerű néphez illik.

A kormányfő beszédében szólt arról is: Akik azon az őszön szembeszálltak a hatalmas szovjet hadsereggel, pontosan tudták, hogy az életüket teszik kockára. De minden ember reménykedik. Mert mi mindannyian inkább élni szeretünk a szabadsággal, mint meghalni érte. Ők is reménykedtek. Reménykedtek, ahogy a harcosok reménykedtek abban, hogy nem csak győznek, hanem túl is élik a harcot. *(Folytatás a 11. oldalon)*

2013. október 23. A legalább félmilliósra, egyesek szerint akár egymilliósra is becsült békemenet a Hősök tere felé tart, meghallgatni Orbán Viktor miniszterelnöknek az 1956-os forradalom 57-dik évfordulóján mondott ünnepi beszédét.

NYÁRI TATAROZÁS TÁNGAGÄRDÉN

A Tångagärdei Gyülekezeti Otthonunkban egyszeriben nagy és látványos tatarozásba – anyagiak híján – az utóbbi tíz évben nem kezdhettünk, ellenben szakaszosan, kisebb-nagyobb lépésekben mégis folyamatosan épül és szépül az immár 50 esztendeje magyar gyülekezeteink tulajdonában levő egyetlen ingatlanunk. Míg 2010 január/februárjában a fő hangsúly az egyházi központ, ezen belül is egy lelkészi iroda és egy szerényebb szolgálati lakás kialakítására esett, 2011 november/decemberében tetőkijárat kialakítására, a kémények rendbetételére, a csempekályhák átnézésére került sor, majd 2012 februárjában részlegesen újra beindult a fafűtés. 2012 novemberétől 2013 márciusáig a fiúház mosdóját kellett teljes egészében felújítani, amint erről az Új Kéve idei első számában már beszámoltunk.

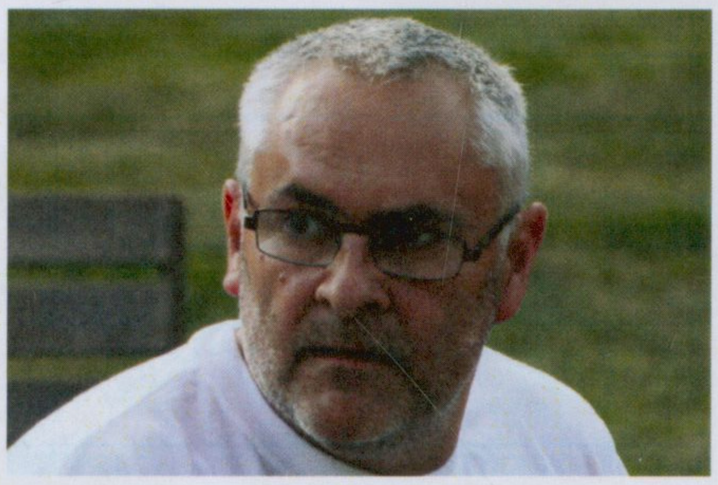

A közmunkát, melynek során megújult a két ház külső fala, új helyére került a leomlott farakás, raktárba kerültek a használatból kivont bútorok stb., Szőcs László, a Tångagärde Alapítvány Intézőbizottságának megbízott elnöke szervezte és vezette.

Június végén kisebb lélegzetűnek tűnő munkálat kezdődött. Arra gondoltunk, hogy a Protestáns Szövetség itt rendezendő őszi konferenciájára újrafestjük legalább a fűtőtestek mögötti, – tűzbiztonsági okokból még 2006-ban letépett és úgy hagyott – tapéták helyét. Szőcs László felkérésére ezt a munkát a jönköpingi Máthé István vállalta, akinek a vaggerydi Gaal András és Piroska segített. De sok helyen – elsősorban a „fiúházban" – csak úgy lehetett hozzáférni ezekhez, ha elmozdítottuk a fűtőtestekre és ablakokra egyébként teljesen szabálytalanul rátolt és ezeket részben eltakaró emeletes ágyakat. A legtöbb ágyat viszont helyszűke miatt csak úgy lehetett elmozdítani, ha teljesen szétszereltük. S mert annyira zsúfoltan voltak ezek elhelyezve, takarítani sem lehetett rendesen tőlük, ezért újra kellett gondolni és át kellett rendezni szinte minden szobában az ágyakat, fiókos szekrényeket, fogasokat stb. A munkálatokban kezdetektől fogva és a továbbiakban mindvégig a lelkész és a felesége is részt vettek.

Mellesleg, 2006-ban a „fiúház" számára is új fűtőtesteket vásároltak, de a helyszűke miatt ezek nem kerültek felszerelésre. Most tehát azzal kezdtük, hogy Takács Dezső (Vänersborgból) és Németh Sándor (Nässjöből) lecserélték a „fiúház" régi fűtőtesteit az újakra, egyúttal újraszerelték a nagyházban is az összes villanyfűtőtestet, egyáltalán leellenőrizték a ház más villamos berendezéseit, lámpákat stb.

Egyúttal számbavettük a matracokat, paplanokat, párnákat és ágytakarókat (ezeket napokon át szellőztettük), Enikő pedig az ágyneműket és törülközőket sorra mind kimosta, szárította és vasalta, a hiányzókat részben újakkal pótoltuk.

Ha már kényszerű módon ki kellett ürítsük a „fiúház" szobáit, kézenfekvőnek tűnt az is, hogy ne csak a fűtőtestek mögötti részeket, hanem az összes falfelületet is újraglettoljuk és újrafessük. Ebben a munkában váratlan és felbecsülhetetlen segítséget kaptunk László Győzőtől, aki karbantartóként a szobafestés-mázolástól az épületasztalos-munkáig mindent hozzáértéssel és lelkiismeretesen végzett.

A festés előtt minden ablakot kiszereltünk, s mind a kereteket, mind az ablakszárnyakat megmostuk. Ebben s a szobák festéshez való előkészítésében a Boråsból jött Deák Gyuri, Mátyás István és Erzsike, és a már említett Győző élettársa, Bakó Csilla segítettek. De kijött „közmunkázni" Vaggerydből Gaal András is. Július 20-ig, a nyári szünidőre való elutazásunkig a „fiúház" belülről megújult, s mindent visszarendezve a vendégek fogadására készen állt. Újdonság, hogy emeleti részén egy 10-12 személy számára alkalmas kényelmes társalgó létesült, a földszinten pedig egy kisebb főzőfülke kerül kialakításra, villanyrezsóval, kagylóval, lefolyóval.

Augusztus végén László Győző a nagyház kamrájából leválasztva mozgáskorlátozottak számára is használható mosdó-wc-helyiséget alakított ki, melyhez ajtót a tálalóból nyitott. A vízvezetékek és a szennyvíz-elvezető bekötését, a kézmosó- és wc-kagyló felszerelését Tófalvi Ferenc végezte. Szintén augusztus végén került sor a házak külső lemosására. Szőcs László, Zsíros Mónika, Máthé István és Hajnal, Rancz Imola, Bartos László és rokonai Tünde és Gábor hatalmas munkát végeztek: miután gombaölő szerrel lesúrolták, magasnyomású vízsugárral távolították el a falakról az évtizedes lerakódást. A ház visszanyerte régi ragyogását, akárha frissen festették volna. A megszépült külső mellett a már említett átrendezések nyomán a ház 42 férőhellyel egészében véve otthonosabb, tágasabb, és minden korosztály számára kényelmesebb lett.

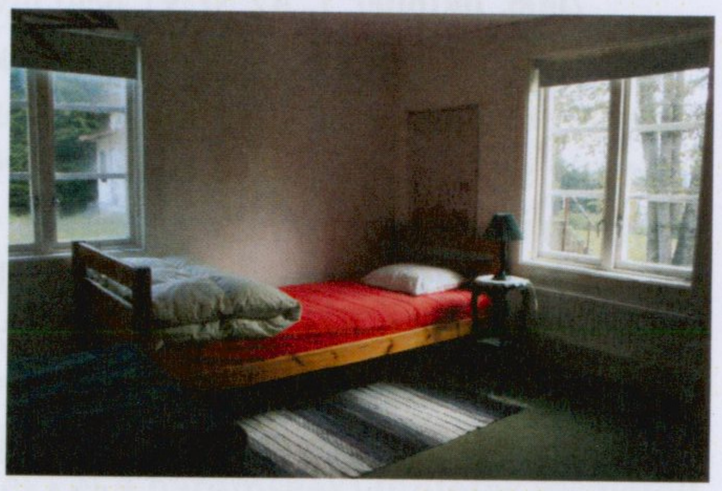

Szívből köszönjük mindazoknak önfeláldozó segítségét, akik Tångagärdére úgy tekintenek, mint közös otthonunkra, melyet gondozni, gyarapítani és megőrizni közös felelősségünk.

Molnár-Veress Pál

SZÉKELYFÖLDI AUTONÓMIATÖREKVÉSEK

HONNAN INDULTUNK?

2003. október 26-án Sepsiszentgyörgyön megalakul a Székely Nemzeti Tanács (SZNT). Célja, hogy Székelyföld autonómiáját a jog és a demokrácia eszközével vívja ki, alkalmazva a nemzetközi jog kínálta lehetőségeket.

2004. január 17. Az SZNT véglegesíti és elfogadja Székelyföld Autonómiájának Statútum tervezetét, amelyet március 1-én terjesztenek Románia parlamentje elé. A törvényjavaslatot a képviselőház és a szenátus is megvitatás nélkül elutasítja.

2006. március 15. Székely Nagygyűlés Székelyudvarhelyen. A tömeggyűlésen 20 000 ember követeli Székelyföld autonómiáját. A résztvevők közfelkiáltással egy kiáltványt fogadnak el, amely lényegében egy közösségi akaratnyilvánítás az autonómia mellett.

2006. október 7. Az SZNT nem hivatalos népszavazást tart. 254 település 395 008 szavazatra jogosult polgárának nyílt lehetősége szavazni Székelyföld autonómiájáról. 209 304 állampolgár ment el szavazni, ebből 207 864 (azaz 99,31%) mondott igent az autonómiára, a nem szavazatok száma 1108 volt (0,52%). Néhány székelyföldi településen kitűzték a székely zászlót. A Hargita megyei prefektus átiratban figyelmeztetett a zászlók levételére.

2009. március 15-ére több székelyföldi település önkormányzata népszavazási írt ki. A referendumon arról kérdezték volna a polgárokat, hogy akarják-e, hogy a jelenlegi megyehatárok úgy módosuljanak, hogy az illető települések a létrehozandó Székelyföld autonóm közigazgatási egységhez tartozzanak. A népszavazásokat nem tartották meg a kijelölt dátumon, ugyanis a prefektusok mindegyiket megtámadták a bíróságon, ahol ezeket alkotmányellenesnek minősítették.

2009. május A Székely Nemzeti Tanács lefoglalta a .sic legmagasabb szintű doméniumnevet, amit a doméniumnevek kiosztását és felügyeletét ellátó nemzetközi szervezet, az ICANN általában országoknak ad meg. A „sic" a siculitas rövidítése, amelynek fordítása székelység.

2009. szeptember 4. Önkormányzati nagygyűlést tartottak Csíkszeredában, majd rá egy napra Székelyudvarhelyen, előbbit az RMDSZ, utóbbit az SZNT szervezésében. Székelyudvarhelyen elfogadták Székelyföld Autonómia Statútumát, amelyet a Székelyföldi önkormányzatok is elfogadnak. Ekkor fogadták el Székelyföld hivatalos jelképeinek az SZNT által már használatba hozott zászlót, címert, illetve a Székely Himnusz is hivatalos himnusza lett Székelyföldnek. Ugyanekkor mutatták be Székelyföld jelenlegi térképét, amelyen a leendő autonóm terület közigazgatásilag 8 székre van felosztva (Maros, Udvarhely, Sepsi, Orbai, Bardoc-Miklósvár, Csík, Gyergyó, Kézdi). Ezen a területen zajlott a véleménynyilvánító népszavazás is.

2013. március 10. Világszerte tüntettek Székelyföld autonómiájáért. Az erdélyi (marosvásárhelyi) megmozdulással egy időben több magyarországi, nyugat-európai és észak-amerikai nagyvárosban is demonstrációkat tartottak.

HOVA JUTOTTUNK?

Látva Románia kormányának a székelyekkel szemben ellenséges, az ország nemzetközi kötelezettségvállalásait sértő közigazgatási tervét, amelynek *egyetlen célja a székely nép maradék döntéshozó intézményeinek, a székelyföldi megyéknek az elsorvasztása és felszámolása*, a Székely Nemzeti Tanács tiltakozó felvonulásra hívja a székelyeket október 27-ére, Háromszékre. Alakítsuk ki minden idők leghosszabb tiltakozó menetoszlopát Bereck és Kökös, Gábor Áron szülőfaluja és hősi halálának helyszíne között. Gyülekezzünk Kökös, Uzon, Szentiványlaborfalva, a rétyi útkereszteződés, Eresztevény, Maksa, Dálnok, Csernáton, Kézdivásárhely, Nyújtód, Lemhény, Bereck kijelölt helyszínein, hogy ökumenikus istentisztelet után, déli 12 órakor a huszonkét menetoszlop megindulhasson a szomszédos település felé. Egy órán belül, tizenhárom órakor össze fog állni az a 45 kilométer hosszú menetoszlop, amely székely zászlók ezreivel és tiltakozó feliratokkal üzeni a bukaresti kormánynak: a székelyek szembeszegülnek erőszakos asszimilációs tervével.

Elsősorban az itt élők kétszázezres közösségét kérjük, mutassa meg ismét a világnak: Háromszék nem alkuszik! De jöjjenek a csíkiak, a gyergyóiak, a marosszékiek, az udvarhelyiek és egész Erdély magyarsága, megmutatni, hogy nem félünk, és nem hátrálunk, ha a jövendő a tét!

A Székely Nemzeti Tanács megalakulásának tíz éves évfordulójára is emlékezve mondjuk ki együtt: Székelyföldet nem hagyjuk sem felosztani, sem beolvasztani!

Felkérjük az erdélyi magyar történelmi egyházak vezetőit és gyülekezeteit, a magyar pártokat és szervezeteket, odaadással vegyenek részt a tiltakozó megmozduláson, akárcsak márciusban a Székely Szabadság Napján, Marosvásárhelyen tartott tiltakozó nagygyűlésen.

Felkérjük a nagyvilág magyar közösségeit, szervezzenek tüntetéseket Románia külképviseletei előtt egy időben a Székelyek Nagy Menetelésével, és vetítsék ki, szemközt a külképviseletekkel a háromszéki tüntetés részleteit, amelyet interneten fogunk közvetíteni.

Legyen jelmondatunk a Székelyföldi Önkormányzati Nagygyűlés állásfoglalása:

Székelyföld fel nem osztható és be nem olvasztható, csakis természetes, történelmileg kialakult regionális határai közt, önálló, többlethatáskörökkel rendelkező autonóm közigazgatási egységként képzelhető el a jövőben, amelynek egyben különálló fejlesztési régiónak is kell lennie. Azt az Európai Unióban elfogadott elvet kell irányadónak tekinteni Románia számára is, amelynek megfelelően, a régiókat nem kijelölni, hanem elismerni kell.

Marosvásárhely 2013. augusztus 8.
Izsák Balázs
A Székely Nemzeti Tanács elnöke

Felhívás a nagyvilág magyar közösségeihez

A Székely Nemzeti Tanács nagyszabású tüntetést szervez 2013. október 27-én Románia tervezett közigazgatási átalakítása ellen, illetve Székelyföld területi autonómiája mellett. Ez év márciusában, a Székely Szabadság napján sikeres tüntetések zajlottak az Európai Unió és Észak-Amerika nagyvárosaiban. Most ismételten felkérjük a nagyvilág magyar közösségeit, szervezzenek megint tüntetéseket Románia külképviseletei előtt egy időben a Székelyek Nagy Menetelésével, és lehetőség szerint vetítsék ki, szemközt a román külképviseletekkel a háromszéki tüntetés részleteit, amelyet szándékunkban áll interneten közvetíteni.

A világ csak akkor fog felfigyelni arra, hogy Románia nemzetközi kötelezettségeinek megszegésére készül, ha az Európai Unió, Amerika és a nagyvilág más helyszínein erre folyamatosan figyelmeztetik a közvéleményt, és különböző nyelveken hirdetik a Romániában másodrendű polgárokként kezelt magyarok igazát.

Fel kell hívnunk a nagyvilág figyelmét arra, hogy az állami erőszak, amely Székelyföldet egy román többségű régióba kényszerítené, ellentétes az Európai Unió tagállamainak közös alkotmányos örökségével, ellentétes Románia nemzetközi kötelezettségvállalásaival.

Fel kell hívnunk a nagyvilág figyelmét arra, hogy Románia államelnöke és kormányfője a két háború közötti szélsőséges ideológiákból ihletődik, kijelentve, hogy nem lesz magyar többségű régió Romániában. 1968-ban a kommunista diktatúra legalább annak látszatát akarta kelteni, hogy igyekszik tiszteletben tartani a nemzetközi jog általánosan elfogadott normáit, és ezért jöhetett létre a magyar többségű Kovászna és Hargita megye. Traian Basescu államelnök és Victor Ponta kormányfő kijelentései súlyosan jogsértőek, és a romániai magyar nemzeti közösség, ezen belül a székelység hátrányos megkülönböztetését célozzák.

A március 10-én benyújtott petíciónkra, amelyet több mint negyvenezer aláíró látott el kézjegyével, Románia kormánya nem válaszolt. Nem kíván párbeszédet folytatni a székelység képviselőivel, a meghirdetett lakossági konzultáció helyett, közigazgatási reform címén, újabban hűbéri birtokként osztogatja az ország megyéit a kormánypárti vezetők között. Erre egyetlen méltó válasz a nemzetközi tiltakozások erősítése, itthon pedig a nyílt és tömeges szembefordulás a kormányzati akarattal.

Ki kell emelni azokat a nagyvárosokat, amelyekben a márciusi tapasztalatokra lehet építeni. Lengjen újra a székely zászló Bécs, Budapest, Brüsszel, Hága, Cleveland, Helsinki, London, Los Angeles, München, New York, Ottawa, Stockholm, Stuttgart, Torontó, Zürich utcáin, hogy az ottani felkészülés, a szolidaritás érzése adjon még nagyobb lendületet az itthoni szervezőknek, de a felsorolt példákat kövessék más városok is. Csak így lehetünk sikeresek!

Október 27-én mondjuk ki együtt: Székelyföld fel nem osztható és be nem olvasztható! Autonómiát Székelyföldnek! Szabadságot a Székely Népnek!

Izsák Balázs
A Székely Nemzeti Tanács elnöke

MAGYARORSZÁGOT, A MAGYAR NEMZETET KÉPVISELIK

A 2013. május 26-i istentiszteleten és az azt követő kávézás keretében búcsúztunk Dr. Szentiványi Gábortól, Magyarország stockholmi nagykövetétől, aki mandátuma lejártával tért vissza Budapestre. Ez alkalommal Dr. Sebestyén Gábor, a Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösség országos gondnoka/felügyelője megköszönte nagykövet úr felénk mindig kinyilvánított szeretetét, kiemelkedő ünnepeinken és alkalmainkon való részvételét, Új Kéve című folyóiratunkba írt cikkeit.

Ezúton köszöntjük szeretettel Dr. Makkay Lillát, Magyarország új stockholmi nagykövet-asszonyát, egyházi közösségünk számára is kedves régi ismerősünket. Isten hozta miközénk!

Balra Dr. Makkay Lilla nagykövet-asszony Simicskó István államtitkárral a Hällebergai Ifjúsági Központ avatóján (Bitay Zsolt felvétele)

2013. november 30-án szombaton 13:00 órai kezdettel
a Strängnäsi Dómtemplomban, a Mártírok kápolnájában

MAGYAR VÉRTANÚINKRA EMLÉKEZÜNK

A Mártírok kápolnájában egy magyar vértanú: Sass Kálmán néhai érmihályfalvi református lelkipásztor neve is szerepel, akit hamis vádak alapján 1958. december 2-án a szamosújvári börtönben végeztek ki. A gyászistentiszteletre – ha igény mutatkozna rá – bérelt autóbusszal **közös utazást hirdetünk**. Indulás 2013. ovember 30-án, szombaton 11:30 órakor a Stockholmi Magyar Háztól. Jelentkezni Dr. Sebestyén Gábor országos felügyelőnél lehet a 08-184 172-es telefonon. Várjuk mielőbbi jelentkezésüket!

Ahogy egy büszke néphez illik

(Folytatás az 5. oldalról)

A miniszterelnök ünnepi beszédében a magyar nép áldozatait sorolta: három és fél ezer szabadságharcos elesett, húszezer honfitársunk megsebesült. Húszezer bebörtönzött, tizenháromezer internált, 228 kivégzett, és a sortüzek halottjai – és hozzátette: tudjuk, hogy a kommunizmus hideg valósága felőrli az emberi méltóságot. Ezzel szemben mi itt Magyarországon azt köszönhetjük a hőseinknek, hogy a magyar történelem legsötétebb korszakában, a szovjet megszállás alatt megőrizhettük a tartásunkat, mert ha titokban is, de volt mire büszkének lennünk.

Orbán Viktor beszélt arról is: Mi magyarok a XX. század során háromszor ráztuk le magunkról a kommunista önkényt. Lerúgtuk magunkról a Tanácsköztársaságot 1919-ben, elvágtuk a rabszíjat 1956-ban, és végül 1990-ben megdöntöttük a gulyáskommunizmus uralmát is. Azok a magyarok vetettek véget a szocializmus ólmos, nyomasztó, kilátástalan szürkeségének, akik 1956 után itt maradtak. Akik azt gondolták, mégsem futhat el egy egész ország. Nehéz sors várt rájuk, de nem lépték át a határt. Maradtak mégis. Elszenvedték a megtorlásokat, a megaláztatást. A lezárt határokat és a bedeszkázott égboltot. Kihúzták a következő 34 évet. Megszültek, megóvtak és felneveltek bennünket.

Azzal folytatta: És amikor eljött az idő, egy év alatt felőröltük a kommunisták uralmát. Egyetlen látomásos év alatt. A döntő csapást itt, ezen a téren mértük rájuk. Igen, itt ezen a téren egyesítettük az ´56-os szabadságharc áldozatainak igazságát a mi életerőnkkel és elszántságunkkal – mondta, utalva részben önmaga beszédére is Nagy Imréék 1989-es újratemetésén, azzal ugyanis „beütöttük az utolsó szöget a kommunizmus koporsójába , amelybe a legelsőt ´56 hősei verték be".

Orbán Viktor beszédének második felét már nem az emlékezésre, hanem a kampányra szánta. Úgy fogalmazott: „Önök is tudják, én is tudom", nem csupán a tisztelet és az emlékezés hozott össze minket. Azért jöttünk ide, mert az is tudni akarjuk, hogy mi lesz. Először is tisztán kell látnunk. Nyíltan és magabiztosan mondjuk ki, amit látunk és tudunk. Először is tudjuk, hogy a magyar szabadságharcnak nem csak hősei, hanem árulói is voltak – mondta.

Innen már az aktuálpolitikára tért át: „Tudjuk azt is, hogy 2006-ban, 16 évnyi demokrácia után ezen a napon puskákkal vadásztak ránk a pesti utcán, kardlappal verték a békés tüntetőket." Azt is tudjuk, hogy azok kezében volt a kormányzati hatalom, akik gátlás nélkül felhasználhatták az állam fegyveres testületeit saját népük ellen. Tudjuk jól, ne legyen kétségünk felőle, ma ismét közénk lövetnének, jó esetben gumilövedékkel, és megint ránk vezényelnék az állam erőszakszervezeteit. Ma is megtennék, ha megtehetnék.

„Az összes forradalmunkat külföldről verték le, és mindig voltak olyanok, muszkavezetők, pufajkások és vörösbárók, akik segítették a külső ellenséget." Ők már a rendszerváltás idején is szövetkeztek a külső erőkkel, hogy átjátsszák nekik az ország vagyonát és erőforrásait. „A pufajkát öltönyre, a tovarist Tavaresre cserélték" – fogalmazott.

2010 óta nagy dolgok történtek Magyarországon. Olyan döntéseket hoztunk, amelyekhez senkitől sem kértünk engedélyt, se jóváhagyást, sőt, a fél világ ellenére hoztuk meg őket. Így lett saját alkotmányunk, amely a magyar és európai keresztény kultúra talapzatán áll. A nemzet határokon átívelő újraegyesítésében így lettünk világnemzet, ahol az egész magyarság közösen dönt a jövőjéről. Úgy döntöttünk, nem élünk tovább a nemzetközi pénzügyi alapok foglyaiként, a közös teherből többet kell viselniük a bankoknak és a nemzetközi cégeknek. Úgy döntöttünk, hogy segély helyett munkára építjük az életünket, a családok nyomasztó terheit visszanyessük, nemzeti gazdaságpolitikát indítunk, újraiparosítjuk az országot, és a magyar földet végleg magyar kézben tartjuk. A magyarok érdekében hoztunk döntéseket, a magyar szabadság nevében.

Mit akarunk? – tette fel a kérdést és válaszolt is: Azt akarjuk, ne tehessék megint együtt tönkre Magyarországot. Ne szolgáltathassák ki újra a spekulánsoknak és a bürokratáknak. Nem dugjuk homokba a fejünket. Látjuk, hogy megint szervezkednek, fenekednek, hamisítanak, és megint idegenekkel szövetkeznek. Ismét szórják a gyűlölködés, a viszály és az erőszak magvait.

A békesség nem azonos az együgyűséggel és a balekséggal, nem azonos a tétlenséggel.

A küzdelem komoly lesz, „mert a szabadságot nekünk mindig drágán mérik". Nem elég jól kormányozni. Nem elég kiszabadulni a hitelezők szorításából. Nem elég a gazdaság rendbetétele, nem elég az eredmények hosszú sora. Nem elég semmilyen biztató felmérés sem. Nem hagyhatjátok a munkát a kormányra, a pártokra. Ha meg akarjuk védeni a mindennapi élet szabadságát, személyesen kell részt venni a küzdelemben. Mindenkinek a maga helyén és a maga területén el kell végeznie a szükséges munkát.

Szerveződjetek, jelentkezzetek és csatlakozzatok! Nincs okunk kapkodni, de lassan és biztosan be kell indítani gépezetünket, hadrendbe kell állítani csapatainkat, ahogy 2010-ben tettük. Készülődjetek, most befejezhetjük azt, amit ´56-ban elkezdtünk. Mindenkire szükség lesz. ´56-ban is tudtuk: vagy felszabadítjuk magunkat, vagy nem leszünk szabadok. A szabadság nem sors, hanem választás kérdése, és aki nem a szabadságot választja, annak a szolgaság lesz a végzete – zárta beszédét Orbán Viktor, aki a szokásos „Hajrá Magyarország, hajrá magyarok!" fordulattal búcsúzott a közönségétől.

[Internetről letöltött szöveg]

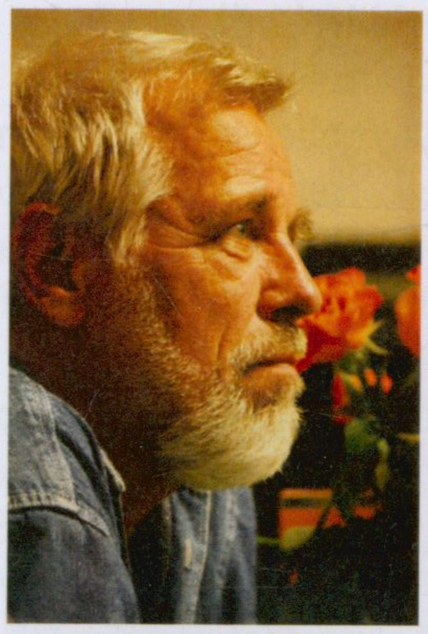

Molnár-Veress Pál
svédországi lelkész

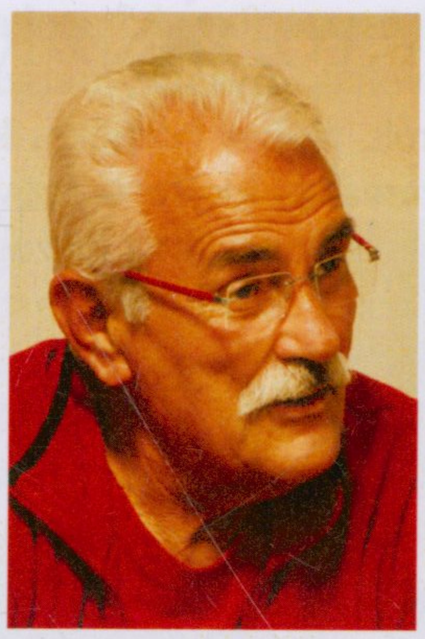

Máthé Zoltán
ulmi presbiter

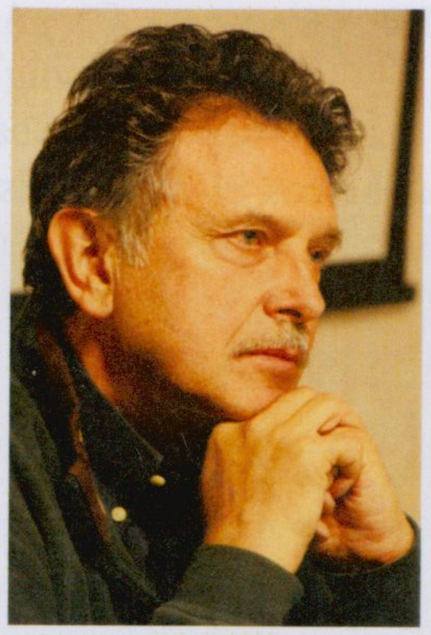

Varga Pál
ulmi nyug. lelkész

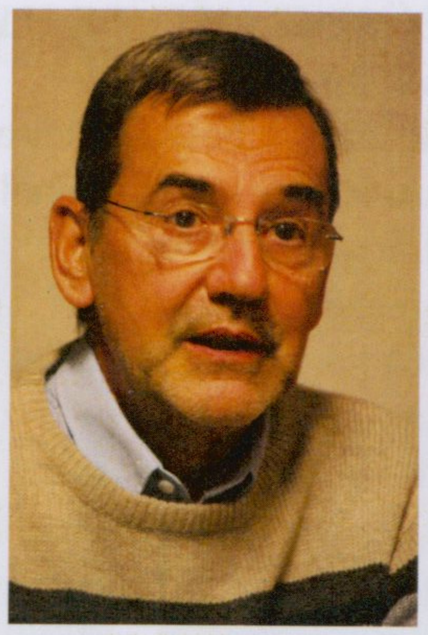

Joób Olivér
svájci nyug. lelkész

Kovács Julianna
párizsi előadóművész

Jaskó Irén
londoni presbiter

Halonen Hajnalka
tamperei küldött

Varnhem ciszterci kolostortemploma 1150 tájékán épült, ott, ahol a 800-as évek végétől bizonyíthatóan keresztény temetkezési hely volt

Orosz Mária
kölni presbiter

Talur Katalin
észtországi presbiter

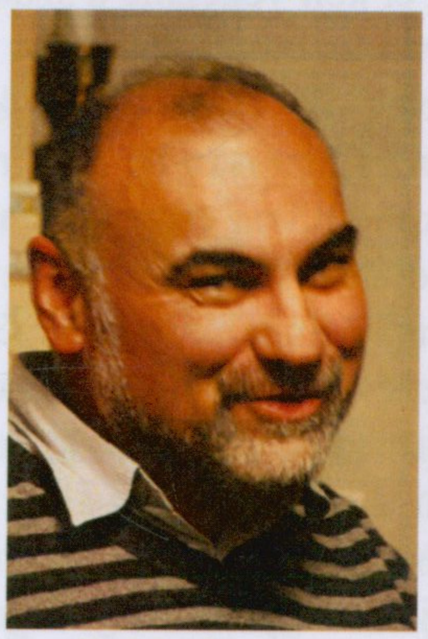

Kókai Csaba
svájci lelkész

Vita Norbert
stuttgarti presbiter

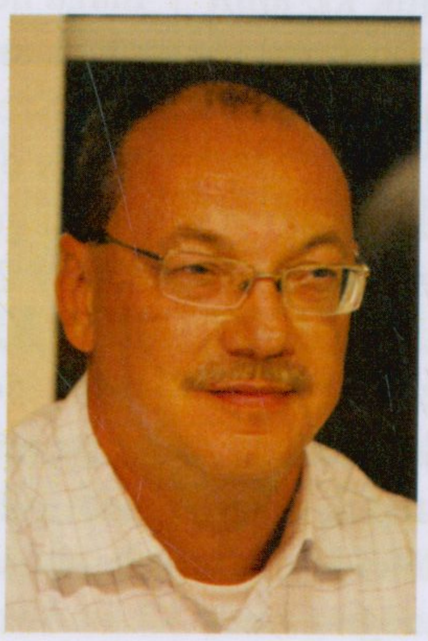

Péter Csaba
växjöi presbiter

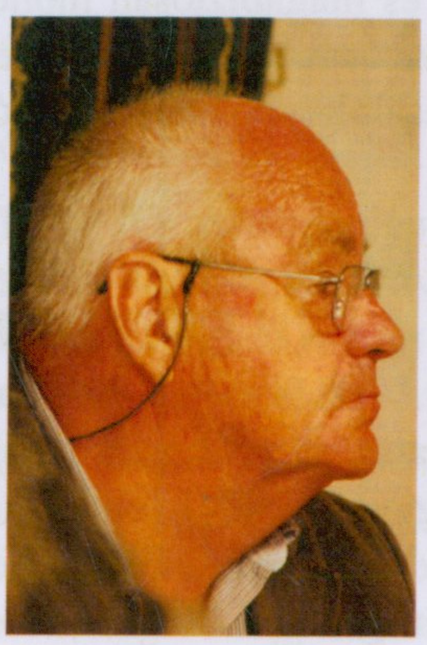

Pocanschi Adrian
stuttgarti küldött

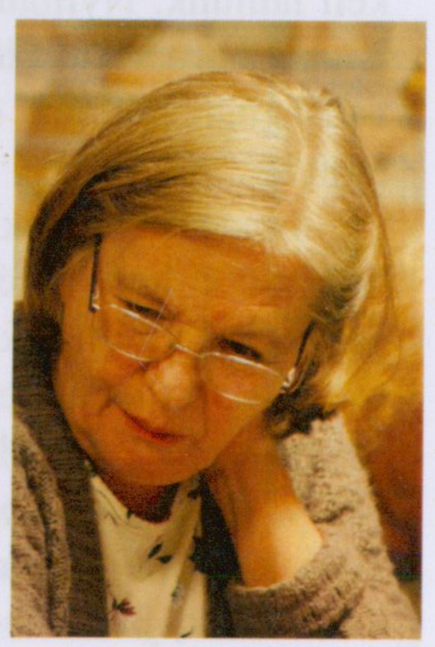

Dózsa Éva
hannoveri presbiter

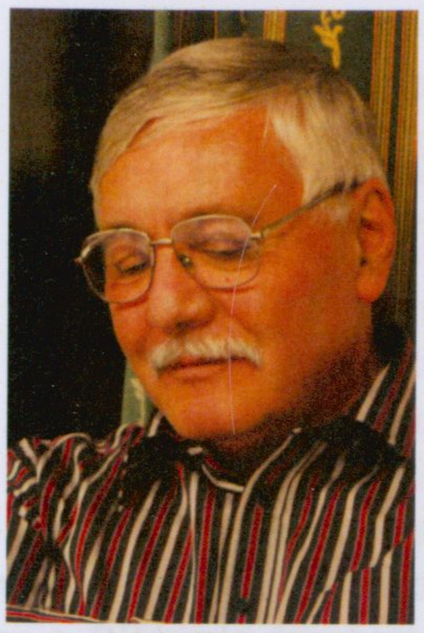

Sebestyén Gábor
svédországi főfelügyelő

Péter Henrietta
budapesti teológus

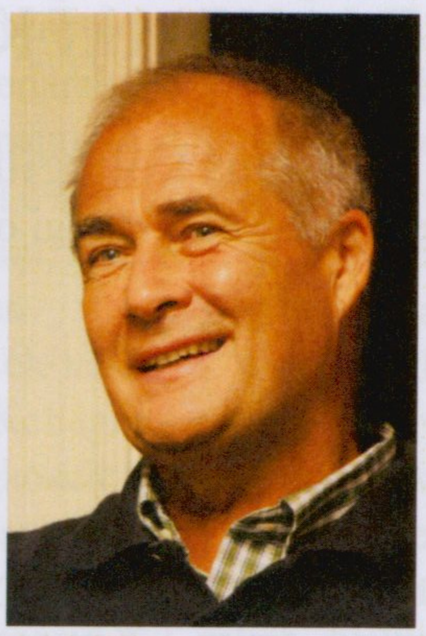

Ravasz Ákos
müncheni presbiter

Nagy Gábor Ferenc
finnországi gondnok

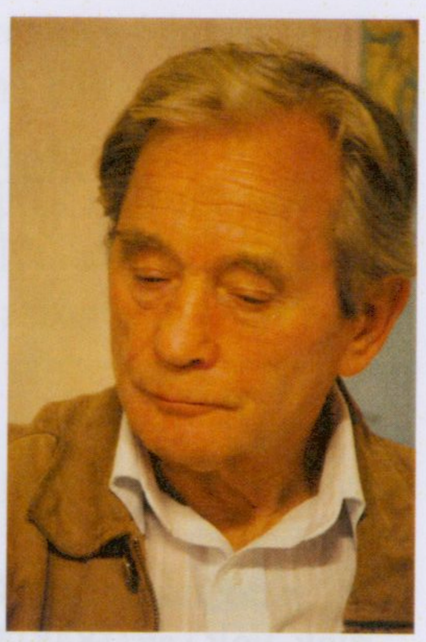

Gaal András
svédországi főgondnok

Gökhem temploma
1077-ben már állt

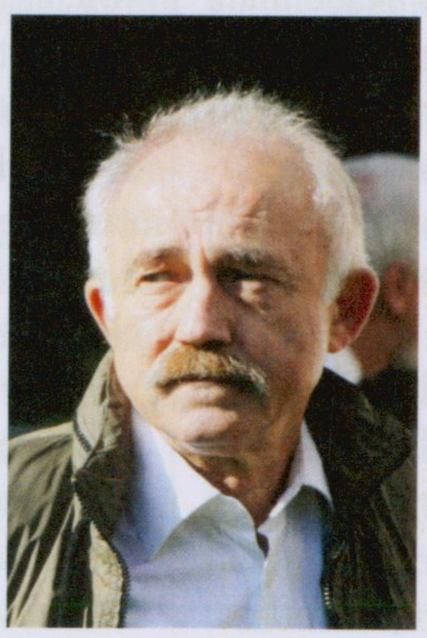

Papp István
göteborgi presbiter

Tóth Ildikó
svédországi főjegyző

Sebestyén Mária
stockholmi küldött

A Skarai Püspökség Flämslättben levő
tanulmányi központjának tóparti fürdőhelye

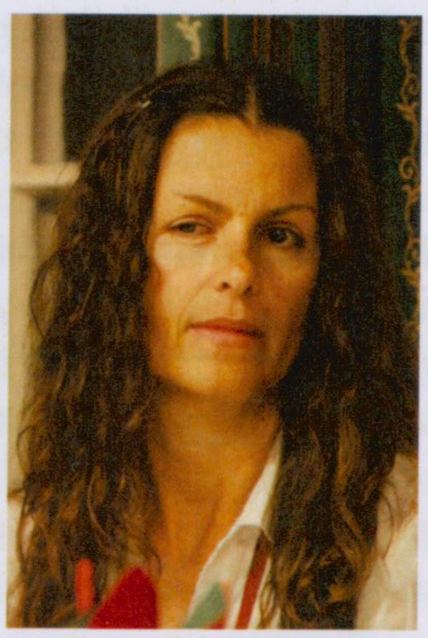

Bittner Abigél
stuttgarti lelkésznő

Joób Enikő
soproni-svájci küldött

Menkéné Pintér Magdolna
hannoveri lelkésznő

Sebe Enikő
stuttgarti presbiter

Simon Claudia
stuttgarti presbiter

Vita-Molnár Csilla
stuttgarti presbiter

Herczeghné Juhász Edith
uppsalai mb. felügyelő

Régi diákemlékeimből

Diákélet a kolozsvári régi unitárius kollégiumban a XIX-ik százév végén

Írta és az 1957. június 30-án tartott ötvennyolcéves érettségi osztálytalálkozón felolvasta Antónya Mihály

III. rész

Nagy Lajos, nekünk Lajibá. Egyik legnépszerűbb tanárunk volt, az 1848-49-es szabadságharcban honvéd, amire mindig is büszke volt. Sokat mesélt a magyar szabadságharcról, melynek gyászos vége után külföldre ment akadémiára egyházi segéllyel, ahol megismerkedett Budenz Józseffel, akit megtanított a magyar nyelvre s megnyert a magyar nyelvészet művelésére, ami életének második büszkesége, a harmadik pedig, hogy az ő indítványára és közremunkálásával állították fel Kolozsvár főterén Mátyás király monumentális lovasszobrát.

Igen tiszta, jóságos lélek, telve fiatalos idealizmussal, derült kedéllyel. Szaktárgyai a latin és görögnyelv voltak, sőt retorikát is tanított. Nekünk mindenikben volt részünk az ő sohasem unalmas előadásaiból, melyekkel oly közel tudott férkőzni az ifjúság szívvilágához.

Tanításait szerette tréfával is fűszerezni könnyebbség okáért, mint például „oftálmos"-szem, azaz gyakran álmos (fele német, fele magyar). Avagy retorikából az írásmű kellékei (mit, ki, miképp, hol, mért, mikor és mily eszközök által?) hexameterbe szedve: Mit kimi képp hol mért mikor és mily esz közök ál tal.

Nem szerette, ha valaki szóban vagy írásban „összefüggést" használt. „Függni csak lefelé lehet, de nem össze-vissza" – szokta mondani ilyenkor.

A logikai következtetés, vagy szillogizmus példája szerinte:

„Aki jól iszik, jól aluszik,
Aki jól aluszik, nem vétkezik,
Aki nem vétkezik, – idvezül.
Tehát aki jól iszik, – idvezül." – állapította meg általános derültség között.

Lajibá az ügyvédeket is kategóriákba sorolta, eszerint akinek nincs ügye, az „ügyetlen", akinek volt ügye, az „ügyefogyott", akinek csak egy ügye van, az „együgyű", de akinek sok ügye van, az már „ügyes" ügyvéd.

Egyik órán valami pikáns anekdotát akart elmondani. Kíváncsian vártuk. Akkor szép csendesen elmesélte a magyar huszár esetét a némettel és a kolbásszal. Ami minden volt, csak nem anekdota és nem pikáns. De az öregúr jóízűen mulatott rajta.

Hetedikes korunkban a 35. sz. tantermünkben görög órán voltunk. Itt a tanári asztal közvetlenül az első pad előtt van, melyben volt az én helyem is abc-sorban. Gondolva, hogy felelni fogok, a kékfedelű puskát már jóelőre magam elé az asztallap oldalához támasztottam.

Tényleg fel is szólított, de mindjárt észrevette, hogy félszemmel a puskára tekintek s abból olvasom magyarul.

Most hirtelen átnyúl az asztal fölött s egyetlen biztos mozdulattal megragadja az odatámasztott puskát s nagy diadallal viszi egyenesen az égő kályhába, bedobja, aztán visszatérve, ékes jambuszokban mondogatja magában: „a puska lángok martaléka lett." Ráadásul a puska a Kappelé volt.

Tanári munkaköre mellett mint egyházi főjegyző s kolozsdobokaköri esperes hosszasan tevékenykedett az egyházi életben. Elnöke volt a helybeli 1848-as honvédbajtársak egyesületének és a kolozsvári gazdasági egyletnek.

Mint a városi tanács választott tagja, ott is lelkesen működött s minden téren buzgósággal szolgálta a közügyet.

Ezek mellett gazdálkodással is foglalkozott. A Hosszú-utca 6. sz. alatt épített kényelmes családi házában lakott, mely telek belső vége összeköttetésben volt a Mikes Kelemen utcára nyíló gazdasági udvarával, melyen a tehén- és lóistállók voltak. Ezeken kívül a vasútállomás mögötti ún. „Kakasvárosban" is volt egy szép házastelke, melynek a Nádas-patakra rúgó tágas kertje szakszerűen kezelt gyümölcsfákkal volt beültetve.

Családi, hazafias és vallásos tárgyú költeményes kötetét „Hangok a szabadságharc után" cím alatt élete alkonyán adta ki.

Mint kolozsdobokaköri esperes, 1903. június 28-án ő iktatott be szováti papi állásomba, látott el atyai jótanácsokkal s tovább is jóakarattal és szívesen irányított életpályámon. Hálásan emlékezem mindenkor reá.

Benczédi Gergely tanárunk igen komoly ember volt. Tőle tartottunk legjobban. Kifigurázni senki sem próbálta volna. A fizikát és vegytant tanította az udvar hátsó végében levő földszintes épületrész 33. sz. tantermében, melynek ablakai az elsötétíthetés végett spalettákkal voltak ellátva s a faltól a tanári asztalra egy csövön „Bunsen"-láng volt vezetve.

Antónya Mihály régi diákemlékeiről szóló feljegyzéseit Benczédi László szíves engedélyével közlöm, ugyanis Antónya Mihály későbbi magyarszováti unitárius lelkész az ő anyai nagyapja, kinek egyik kézírásos füzete diákemlékeiről szól, a másik füzete a fél évszázadot átölelő magyarszováti szolgálati éveit eleveníti fel. Jelen lapszámunkban diákemlékeiről szóló feljegyzéseinek harmadik részét közöljük.

Ebből a tanteremből a 32. sz. vegytani és ásványtani s a 34. sz. fizikai szertárak nyíltak. Igaz, hogy a szertárak hiányos és elavult felszerelése miatt kísérletekkel nem sokat foglalkozott, de alapos és érthető magyarázataival a tárgyat át tudta adni tanítványainak s mi igyekeztünk átvenni, mert ő nem az az ember volt ám, akinél „linkelni" lehessen.

Komoly, fegyelemtartó, erélyes tanár volt, aki elé készületlenül nem volt tanácsos menni. Gál Kelemen a „Kollégium Történetében" igen találóan jellemzi: „Ha a megközelíthetetlen becsületességet mintáznom kellene, a vonásokat róla venném."

Ezt bizonyítja a következő kis epizód is, melyet nem felejthetek.

Vegytanórán vagyunk, magyarázni akar. Egyet-kettőt köhent s felmutat egy üvegecskét valami víztiszta folyadékkal. „A sósav – kezdi – vegyjele HCl, víztiszta, erős csípős szagú, maróhatású folyadék... Ez ugyan nem sósav, ez kénsav, de a sósav éppen olyan, mint a kénsav. Sokáig nem bírtam megérteni, hogy miért jelentette ki, hogy a felmutatott üvegben sósav helyett kénsav van, hiszen senki sem kételkedett benne. De most már értem: az az abszolut becsületes lélek még gondolatban sem akarta tanítványait ámítani.

Egy alkalommal valamelyik tanítványától azt kérdezte, hogy a gyémánt miért drága?

– Mert ritka – feleli a kérdezett.

– Hm, a fehér kutyaszar is ritka, mégsem drága, mondja rá Benczédi.

Ha a felelő még véletlenül is azt találta mondani, hogy a meleg levegő, a füst, a vízpára vagy gőz fölszáll, indulatosan utasította rendre és igazította ki, hogy szállani csak lefelé lehet; felfelé emelkedni szokás.

Fizikából tanultuk, hogy a gőzerőgépek időnként hatósági vizsgálatnak vannak alávetve. Magyarázta, hogy egy ilyen vizsgálat alkalmával jegyzőkönyvileg megállapítást nyert, hogy a megvizsgált gép rendben levőnek találtatott, kazánkő sehol sincs. Mire a felettes hatóság szigorúan elrendeli, hogy a kazánkövet 24 óra alatt előkerítsék. Persze, ez rég volt.

Székelyföldön a szegényebb munkáscsaládok gyakori eledele a zablisztből péppé főzött ún. „kiszi", amit tejjel vagy gyümölcsaszalvánnyal esznek. Elég sovány táplálék biz az. A hanyag és rossz tanulónak szokta mondani, hogy „még a kiszit sem érdemled." A városi fiúk nem értették, de mi igen.

Egy alkalommal az elektromosságról magyarázva, a villanyfejlesztő géppel kísérletezett.

– Na rajta fiúk, hadd lám, ki markolja meg a fogantyúkat – biztatta az osztályt, miután a nagy üvegkorongot megforgatta.

Odaléptem, két kézzel megragadtam, de abban a pillanatban felordítottam, hogy nem bírom elengedni! Mindjárt elzárta az áramot s örült a sikeres kísérletnek.

A kolozsvári Ferenc Ferdinánd tudományegyetemen a fizika nagytudású professzora, dr. Abt Antal mindig szívesen fogadta tanítványaiul a Benczédi tanár keze alól kikerült ifjakat. A vegytani laboratóriumnak az udvarra is volt egy kijáró ajtaja, az ún. „kuszkuria", hol félrevonulva lehetett tanulni, vagy titokban cigarettázni. Megtörtént, hogy a kuszkuria körül játszadozó gyermekek lármájukkal zavarták a bent foglalkozó tanárt. Egyszer csak nyílik az ajtó s a küszöbön megjelenik Benczédi tanár komoly, tekintélyes alakja, jobbjában a méterrúddal: „Ejnye, veszett máter haszontalan kölykei..." s a gyermekhad egy szempillantás alatt rebben szét, amerre lát.

Tanársága mellett évtizedeken keresztül az Egyház pénztárnoka volt, mely hivatalt is a legnagyobb pontossággal és hűséggel töltötte be mindvégig.

Érdeklődéssel foglalkozott egyháztörténeti kutatásokkal, s a levéltárak rejtekeiből sok értékes adatot hozott napvilágra.

Megjelenésében, modorában, családi életében a régi puritán egyszerűség mintaképe volt, s ilyen szellemben kívánta nevelni az ifjúságot is. Nem állhatta a gavallérkodó, piperkőc, léha úrfiakat.

Konzervatív jellemére vall, hogy az írógép korában is, élete végéig maga készítette lúdtollal írt.

Dr. Gál Kelemen a német nyelv tanára volt. Nagytudású, pedáns és kimért, pontos és lelkiismeretes, komoly, szigorú, de igazságos. Szaktárgyait, a németet és latint alaposan ismeri, s amellett állandóan tanul, halad a korral. Megjelenésében, modorában választékos, fiatalos, katonás.

Mint közöshadseregbeli tartalékos tiszt az évi ellenőrző szemlék napjain elegáns díszuniformist viselt s kardját csörtetve jött ilyenkor órára, amelyen mindig olyan csend volt, mint a sírban.

Szokása volt, hogy a feleltetéssel rendszerint végighaladt a névsoron, s a tanuló legtöbbször kiszámíthatta, hogy mikor kerül rá a felelés. Ezt a szokását ismerve, amint ma mondanánk, egyszer „kitoltam" vele. Egy hosszabb német ballada első versszaka volt felhagyva könyv nélkül. Gondolva, hogy felelni fogok, megtanultam, s jól is feleltem. A további szakaszok már nem érdekeltek, egyhamar úgysem kerül reám a felelés sorrendje. Ámde elszámítottam magam, mert amikor a legutolsó szakaszig értünk, ismét a felelendők közé estem. Mit csináljak most? Arra már nincs idő, hogy a hosszú költeményt végig megtanuljam. Megtanultam tehát a legutolsó szakaszt. Fel is szólított, s amint az első szakaszt elmondtam, int, hogy folytassam az utolsónál. Én is éppen így gondoltam, s fényesen bevált. Ismét kaptam egy jó jegyet.
– Ezt a diákkori emlékemet évtizedek múlva, mint köri felügyelőgondnokomnak egy esperesi vizsgálat alkalmával Szováton neki elmondtam, mulatott rajta. Általában nagyon sok könyvnélkülit kívánt tőlünk. Valósággal tömte tanítványait.

Nyugalomba vonulása után egyháztörténeti tanulmányokkal foglalkozott. Megírta Ferencz József püspök életét és korát egy kötetben, a kolozsvári unitárius kollégium történetét két kötetben, s ezeket megelőzőleg még Jakab Elek élettörténetét.

A Kollégium Története II. kötetének végén egyik jeles tanártársát e szavakkal jellemzi: „Világos fő, alapos esztetikai

ismeretekkel és helyes érzékkel, de egy dolog hiányzott nála: nem tudott közel férkőzni a tanuló szívéhez." Szóról szóra őreá is talál. Mintha csak önmagáról írta volna ezt a zárómondatot.

Ulár Pál emléke úgy él a lelkünkben, mint a legjobb tanárunké, aki Gál Kelemen szerint 47 évi tanársága alatt az egészségtan kivételével a gimnázium valamennyi tárgyát tanította. Fő tárgya azonban a latin és görög nyelv volt. A régi diákrigmus szerint:

„Ulár Pál jó tanár, – Csakhogy rosszul kalkulál."

E két rövid mondatba bele van sűrítve néhai tanárunk egész egyénisége: a mindig jókedélyű, humorizáló természet, de aki a leckében nem ismeri a tréfát s szigorú következetességgel mér mindenkinek különbség és kivétel nélkül. Minden szigorúsága ellenére is gyermeki ragaszkodással vettük körül. Szinte érthetetlen.

Hatodikos korunkban latint és görögöt tanított nekünk a 41. sz. tantermünkben. Éppen most jő, lessük csak meg. Lassú léptekkel közeledik. Komoly méltósággal lépik az osztályba. Elmaradhatatlan égő szivarját óvatosan a tanári asztal szélére helyezve leül, s apró, kerek gyöngybetűkkel gondosan beírja az órát az osztálykönyvbe.

Most körülhordozza tekintetét, s belső zsebéből előveszi a „kistükörnek"* nevezett tanári aranyszegélyes zsebnoteszét [tanársága minden évéről megvoltak a „kistükörei"], s elkezdi végiglapozni, majd hátulról visszafelé. Közben élvezi a fiúk drukkolását.

„Felelni fognának, de csak ha tudnának..." – mondogatja magában –, mialatt a diákot a frász környékezi, s végül is megkönnyebbülve sóhajt fel, mikor másnak a nevét ejti ki a Tanár úr. A felszólított pedig kimegy a padok elé, hogy „feleljen szépen, helyesen, bölcsen és okosan, ész nélkül."

Közben a figyelmetlenkedőket sem felejti figyelmeztetni:

– Elemér, játszik a fosos gyermek.

– Rosenberger, mindig jár a szájad, mint a vincellér ülepe szüretkor. Na várj csak, majd betapasztatjuk bölcsőírral.

Kedves feddő szava volt, ha valakit „csehpimasz"-nak titulált. Ami tulajdonképpen valami csemegét jelent, de ő más értelemben használta.

Ezalatt az égő szivar füstje még vékony kék sávban száll... száll a plafon felé, mint az Ábel áldozata, míg egyszer csak végleg kialszik.

Újabb és újabb felelők következnek, de ember legyen, aki a keze mozdulatából kilesheti, hogy hányast írt be a tanár a kistükörbe.

Emlékezetesek az írásbeli dolgozatok szertartásos kiosztásai is, melyeket a hibák száma szerint osztályozott és rendezett, s a következő első órán már ki is osztott. Ilyenkor az asztalra helyezett csomóból veszi rendre a füzeteket, s olvassa, hogy Csép Miklós 3 hiba, 1-es, Gyergyai Árpád 5 hiba, 1-es, Raffay Károly 9 hiba 2-es, s így tovább... A füzetcsomó mind apad, s az enyém még késik. Már csak egy füzet nyugszik az asztalon.

– „Nunc venimus ad fortissimum virum A. M. sereghajtó, 16 hiba 4-es" – mondja boldogan, bizonyos kárörömmel. Én pedig mintha nem értettem volna jól, érdeklődtem, hogy miképpen lehet ez?

– Úgy – válaszolt ő –, hogy egyetlen görög szóban ανδροποσ -ban hét hibát ejtett, íme: hiányzik a hehezet, δ helyett τ-t írt, ϖ helyett o-t, az ϖ alatt nincs aliotta, hiányzik az ékezet, aztán nem jó esetet használt, dativus helyett accusativust kellett volna, s végül a mondat végszava lévén, pont talál utána.

– Tanár úr kérem, hátha azt az egy szót le sem írom, ugyebár csak egy hibának számítana, s kilenc hibára legalább is 2-est kapnék – méltatlankodtam jogosnak vélt sérelmemmel.

– Meglehet, de tudja, ha a kutya nem rezelne, megrepedne, vigasztalt az öregúr. Aztán megnyugtatott, hogy nem baj, majd jövőre könnyebben fog menni, akkor már nem lesz új.

Emlékezetnek okáért s elrettentő példaképpen az elkövetkező osztályokban fölemlegette, hogy szép a görög nyelv, de vigyázzanak, mert volt egy tanítványa, aki egyetlen szóban hét hibát ejtett. Sőt, évek múlva, pap koromban is ha találkoztunk, tréfásan megkérdezte, hogy hány hibát is lehet az ανδροποσ-ban ejteni.

Ötödik gimnazisták voltunk, mikor egy latinórán kiszólítja Kovács Zoltánt, aki a szarka csörrögését remekül tudta utánozni.

– Na, fordítsad Kovács a mai leckét, biztatja Ulár tanár a fiút. Mire az elkezd szarka módra csörrögni. Ezt már az öregúr sem állhatta meg mosoly nélkül.

– Úgy veszem észre, hogy te egyenesen madárnyelvre fordítod, azt meg én nem értem. Most azért szépen menj be a helyedre, majd jövőre könnyebb lesz. Majd eljő az idő, s lészen akkor sírás és jajgatás és fogaknak csikorgatások – mondta angyali türelemmel a jó öreg.

Óra végén, a csengettyű hangjára készülünk kifelé. Tanárunk veszi a kialudt szivarját, a fiúk körülveszik, hogy égő gyufával szolgáljanak. De ő elsőbben a hamut a legközelebb álló Kappel orra hegyéhez dörzsöli, aztán rágyújt, s éppen oly lassú méltósággal, amint jött, indul a tanári szoba felé.

Lakása a Monostori-úton, a mentőállomással átellenben volt. A szobákban annyi falióra járt, ütött, harangozott, kakukkolt, akárcsak egy órásboltban.

Péterfi Dénes kolozsvári első pap és teológiai tanár volt a VI-VII-VIII. osztályokban a hittanárunk. Ő vezette a csütörtök reggeli predikációgyakorlatokat is a nagy „hallteremben", melyeken a VIII. oszt. diákok a kapott alapigére maguk készítette prerdikációikat adták elő sorrend szerint a diákság előtt. Aztán megbírálták. Ez a kis gyakorlat csak előnyére volt azoknak a VII-VIII. oszt. diákoknak, akik ünnepi legációkba is mehettek. Hozzászoktak a nyilvános szerepléshez.

Péterfi Dénes tanárunk csendes, komoly, hallgatag, minden feltűnést kerülő – Gál Kelemen szerint – mimózalelkű ember volt. Persze a diák igyekszik a tanár ilyetén elnéző magatartását a maga javára kihasználni, a leckérekészülésből lel-

kiismeretbeli kérdést nem csinálni, s ha felszólítják, a könyvet nyugodtan az előtte ülő hátához támasztva, az egész leckét végigolvasni. Megtörtént, hogy ilyen esetben Péterfi csöndes nyugalommal végighallgatta a felelő felolvasását, s mikor az, mint aki jól végezte dolgát, le akart ülni, megszólalt:

– Na most talán – talán mondaná el betéve is.

Teológiai tanári munkásságával, a „Keresztény Magvető" szerkesztésével, valamint gyakorlati lelkipásztori működésével örök emléket állított magának hallgatói, tanítványai, hívei lelkében.

Dr. Veress Lajos iskolaorvos, a VII. osztályban egészségtantanárunk volt. Érdekes és hasznos magyarázataiból sokat tanulhattunk az életre. Megtanultuk, hogy az alkohol mértéktelen fogyasztása minő káros hatással van az egyénre és utódokra, s milyen kóros elváltozásokat okoz a belső nemes szervekben és idegrendszerben. Hogyan teszi tönkre az embert anyagilag, szellemileg és erkölcsileg. Ellenben kismértékben nemcsak hogy nem káros, hanem a napi főétkezésnél 1-2 pohár bor vagy sör a bekebelezett táplálék feldolgozását a zsírszemcsék feloldásával jótékonyan elősegíti. Hasonlóképp káros az egészségre a túlzott dohányzás is, minthogy a nikotin egyike a legerősebb mérgeknek az emberi szervezetre nézve.

Legjobb és legegészségesebb a mértékletes életmód minden tekintetben. Táplálkozásunknál legyünk figyelemmel arra, hogy napi táplálékunk egyharmada állati, kétharmada növényi eredetű legyen. Óvakodjunk az ételek túlfűszerezésétől. A statisztika ama megállapítása, hogy a rákbetegség elterjedése a Nagyalföldön az ország más vidékeihez viszonyítva a legnagyobb, véleménye szerint okozati összefüggésben van a csípőspaprika túlságos használatával.

Csupa gyakorlati jótanácsok az egészséges és helyes életmód folytatására.

*

Mint iskolaorvos, naponként bejárt az intézetbe s a jelentkező betegeket megvizsgálva, utasításokat adott vagy beutalta a Hosszúszappan- és Timár-utcák sarkán levő Kelemen Benő alapította kollégiumi kórházba.

Egy ilyen orvosi vizit alkalmával történt 1899-ben, hogy Mezei Sándor aranyosszéki fiú megvizsgálása végett d.e. 11 órakor bejött a lakószobába. A gyerek piros volt, magas lázzal feküdt a kis karikás ágyában.

– Tátsad ki a szájadat s mondjad ááá...

– Nyújtsd ki a nyelved! – Azt is megteszi.

– Jól van. Fejfájásod van-e? – kérdi tovább.

– Van – feleli a fiú.

– Hát széked van-e rendesen?

– Székem az biza nincs. Ide a fásládára szoktam ülni – válaszol a gyerek.

Az orvos kérdő tekintetére közbeszólok, hogy a fiúnak én tanácsoltam, hogy üljön csak a ládára, ott nyugodtan tanulhat. Szegény szolgagyerek, nincs módja, hogy széket vegyen. A haját is én vágtam le, hogy pénzbe ne kerüljön.

– Látszik – állapítja meg lemondólag az orvos.

Mindjárt tudtam, hogy ez a lesajnáló véleménye a borbélymunkámra vonatkozott. Amit nemsokára egy másik hasonló követett. Ide írom azt is, hadd tudják meg mások is, miért nem lettem borbély.

*

Ugyanazon év telének egyik délutánján Kozma Szabin akkor már I. éves joghallgató feljön hozzám a 9. sz. szobába, hogy borotválnám meg, mert este a román egyetemi hallgatók „Petru Maior" egyesülete báljára akar menni.

– Szívesen – mondom, s leültetem, beszappanozom. De mindjárt az első késvonással véletlenül megvágom. A másodikkal szintén.

Erre Szabin a kezemet lefogva megkérdi:

– Misi, borotváltál te már másvalakit?

– Én magamon kívül senkit. De szeretnék megtanulni, elhatározott szándékom.

– Akkor légy szíves, hagyj békét nekem. Tanulj máson!

Azzal felállt, lemosta a habot s elment a borbélyhoz.

Ez volt a második lesújtó vélemény a borbélytudomány omról, mellyel magam is meggyőződtem, hogy erre a mesterségre nincs semmi hajlamom. Nem is próbálkoztam többé vele soha.

*

Hát ilyen volt a régi jó öreg kollégiumban a mi mindennapi életünk a szorgalmi időszak alatt, az ún. diligenciában.

Mennyi derűs, mennyi szorongó emlék!

S hogy ezek a tanulókori benyomások minő hatással vannak a lelki életre, mi sem bizonyítja inkább, minthogy évtizedek múlva is nehéz álmaimban gyakran átélem egy-egy nehéz mennyiségtani, latin- vagy görögírásbeli, avagy egy szigorú főigazgatói látogatás izgalmait. Mikor úgy tanév derekán egy reggelen Kuncz Elek tankerületi főigazgató meglepetésszerűen megjelent az iskolában. Bement az igazgatói irodába s 8 órakor már kezdte is az óralátogatásokat. Bizony szorultunk, nemcsak mi, hanem a tanárok is, kiknek órájára betoppant. Komoly, hideg, szófukar ember volt.

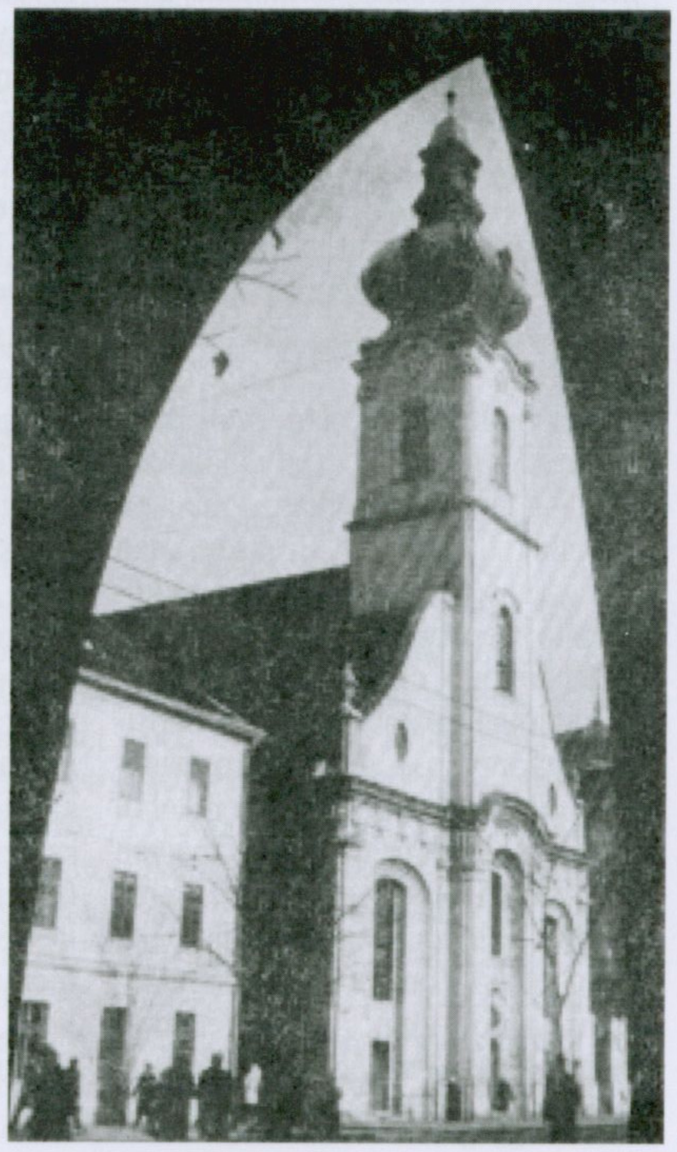

Nem csoda, ha mindannyian örültünk, mikor ellenőrző látogatását befejezve, záróértekezletre hívatta a tanári kart.

(Folytatjuk)

Váncsa András
1942-2013

1942. szeptember 25-én született, a II. Bécsi döntés révén Magyarországhoz visszakerült Észak-Erdélyben, a Székelyföldön, Háromszék vármegyében (a mai Kovászna megyében), Sepsiszentgyörgyön. Édesapja Váncsa András hentesmészáros volt, majd a sepsiszentgyörgyi leányiskola adminisztrátora lett, édesanyja Jolán pedig a háztartást vezette, a családot rendezte. Az ő házasságukból született ifj. Váncsa András (avagy Bandi, ahogyan barátai és jó ismerősei nevezték), és lánytestvére, Mária (Manci). Mondhatni gondtalan gyermekkora volt, hiszen szülei szorgalmas emberek lévén megteremtették erre a lehetőséget. Elemi iskoláját szülővárosában végezte, középiskolai tanulmányait ugyanott, a Mikes Kelemen Gimnáziumban, ahol akkor még olyan emberek tanítottak, akik as kisebbségi létben mindent megtettek, hogy nagytudású, becsületes, hazájukat szerető és embertársaikat megbecsülő embereket neveljenek a rájuk bízott gyermekekből. Nagyszerű tanárait diáktársaival együtt rajongva szerette. De népszerű volt diáktársai, munkatársai között is. Mindig társaságkedvelő ember volt, soha nem mulasztott volna el egyetlen osztálytalálkozót sem – a távolság számára soha nem jelenthetett akadályt. Érettségi után elvégzett egy hároméves tévé-rádió-szerelői technikumot Bukarestben. A technikum elvégzése után tévé- és rádiójavítóként dolgozott Sepsiszentgyörgyön, Máramarosszigeten, majd Marosvásárhelyen, ahol végül is letelepedett. Vásárhelyen a bukaresti Electronica gyár Maros megyei kirendeltségénél dolgozott, majd ennek főnöke is lett. Családi élete sajnos nem ívelt töretlenül; már Marosvásárhelyen dolgozott, amikor 1971-ben házasságot kötött Botos Ilonával. Azonban nászutazásuk első napján ifjú feleségét elragadta mellőle a halál, egy tragikus autóbaleset folytán, melyben ő is súlyosan megsérült. Ez a szörnyű tragédia rányomta bélyegét egész életére. 1976-ban ismét megnősült, ezúttal Finta Gizella kirakatrendezőt vette feleségül. Házasságukból két fiuk született: András (1977) és György-Endre (1982). Dolgos, törekvő ember lévén igyekezett megadni mindent a családjának, amit csak a Ceausescu-bitorolta román államban egyáltalán adni lehetett. Az emberi tűrőképesség nem egyforma – volt aki maradt, és volt aki elhagyta hazáját. Ő ezt az utóbbit választotta, és 1987 decemberében Svédországba disszidált. Közel három évet töltött családja nélkül, miközben próbált megkapaszkodni a szakma területén, de sikertelenül. Miután a családnak is sikerült végre kijönni 1990-ben, Arlövben telepedtek le. Itt egy műhelyben dolgozott, a Svenska Unikardan-nál, 14 évet. Innen egy nehéz szívműtét után betegnyugdíjba került, majd öregségi nyugdíjba. Fiai közül a kis Bandi számítógép-technikus lett, Gyuri pedig menedzser. Váncsa András büszke volt fiaira, képességeikre és eredményeikre, s főként arra, hogy gyermekeit nagyon megbecsüli környezetük. Nyaranta sokszor telefonálta össze székelyföldi kedves ismerőseit és barátait egy közös grillezésre a szabad természetben. Ezek a találkozások tulajdonképpen katalizátorként szolgáltak a felgyülemlett benyomások, érzések feldolgozására. Nyugdíjas éveit igyekezett visszavonultan tölteni, elsősorban családjával és szűkebb környezetével. Lehet, hogy már régen magában hordozta a különböző betegségek tüneteit, de ő csak félvállról tett említést ezekről, miközben egészségi állapota egyre romlott. Nagyon boldog volt, amikor a nagyobbik fia házasságából fiú-unokája született: András-Uldin (2012), akinek egyéves születésnapján, idén június 20-án még ott lehetett. Alig másfél hónappal később, 2013. augusztus 9-én a Mennyei Atya magához szólította, ő pedig búcsút intett földi életének s benne szeretett családjának. Sokan magasztos szavakkal beszélnek a szülőföldről, de neki nemcsak a szép szavak, hanem az is megadatott, hogy hamvai a sepsiszentgyörgyi temetőben pihenjenek, szülei mellett. Emlékét kegyelettel őrizzük. Isten adjon neki örök békességet. „Szeretteim, én már elmegyek, / Küzdöttem, de már nem lehet. / A csend ölel át és a szeretet, / Szeretteim, Isten veletek!"

[Felesége: Váncsa Gizella]

Deák Tünde
1966-2013

1966. október 22-én született Sepsiszentgyörgyön, Deák Albert és Viktória elsőszülött gyermekeként. Elemi iskoláit szülővárosában végezte. Kiváló tanuló, jó sportoló volt. 1981-1985 között Székelyudvarhelyen a Tanítóképzőben tanítói oklevelet szerzett. 1985 őszétől 1989-ig a Mikes Kelemen Líceum tanítónője. Kitűnő szakember, jó munkatárs, nagyszerű pedagógus. Munkáját szeretettel, hivatásszerűen végezte. 1988-ban kérelmezte Svédországba való kitelepedését, házasság céljából. Ezért munkaszerződését felbontották. 1990-ben házasságot kötött és Malmőbe költözött. 1992-ben életet adott első gyermekének, László Tamásnak, majd 1994-ben második gyermekének, Albert Botondnak. Gyermekeit nagy szeretettel, maximális odaadással és féltő gondoskodással nevelte. Értük mindenre képes volt. Malmőben bekapcsolódott a helyi magyar egyesületi életbe, a helyi táncházmozgalom aktív tagja lett, a magyar protestáns istentiszteletek rendszeres látogatója, a gyülekezetet karitatív lelkülettel támogató hűséges lélek volt. Kifinomult ízléssel berendezett otthonában kiterjedt baráti körét mindig örömmel fogadta. Karizmatikus egyéniségével, derűjével, humoros jókedvével és kedvességével mindenkit elbűvölt. 2005-ben diagnosztizált daganatos betegségét többször próbálták kezelni. 2006-ban elvált, nehéz éveket hagyva maga mögött... Határtalan életszeretetével, szívós kitartással mindent megtett gyógyulása érdekében, de betegsége sajnos újból és újból visszatért, lelkében sok keserűséget hagyva. 2013. augusztus 18-án visszaadta nemes lelkét Teremtőjének. Szeptember 4-én a Malmö peremén fekvő Vintrie templomában a reménység és feltámadás igéit a svéd Marco Aldén és a svédországi magyar lelkész, Molnár-Veress Pál hirdették. Búcsúztak tőle szerető szülei, fiai, húga és családja a kis Dorkával, keresztlányával, akit gyermekeként szeretett. És búcsúzott tőle Nils-Erik Nilsson, igaz lelkitársa, aki nehéz éveiben és utolsó perceiben is mellette állt, továbbá közeli és távoli rokonai, barátai, akik rajongva szerették, segítették, látogatták, kedvében jártak, továbbá volt munkatársai, szomszédai, ismerősei, a végtisztességet tevő gyülekezet. Kívánsága szerint hamvai megosztva részben Vintrieben, részben a sepsiszentgyörgyi vártemplom temetőjében a családi sírboltban kerülnek végső nyughelyre. Isten adjon neki örök békességet!

[Húga: Deák Gyöngyvér]

Búcsúbeszédében a magyar lelkész többek között ezt mondta:

Még mielőtt a Malmőt elkerülő autópálya az Öresund-hídra kanyarodna, az út fölött egy táblán ez áll: „Sista avfart i Sverige" – Utolsó kijárat Svédországban. Éppen itt kellett letérni Vintrie temploma felé, Tünde ravatalához. Lélekben mindannyian tudtuk, hogy ez az óra és ez a hely az, amelyben Tünde földi életének utolsó kijáratához érkeztünk.

Bár szemünkkel nem tudjuk követni, de az autópálya folytatódik az utolsó kijárat után is: felkapaszkodik a hídra, majd aláereszkedik a túlsó partra, s onnan tovább, utak végeláthatatlan messzeségébe.

Jézus mondja: „Ne nyugtalankodjék a ti szívetek: higgyetek Istenben, és higgyetek énbennem. Az én Atyám házában sok hajlék van. Elmegyek, hogy helyet készítsek nektek, hogy ahol én vagyok, ti is ott legyetek. És hogy hová megyek, tudjátok: az utat is tudjátok: Én vagyok az út, az igazság és az élet."

A sepsiszentgyörgyi Szépmező síkjáról szép időben látni a Kárpátok kanyarulatának csúcsokkal tarkított vonulatát. Mint minden embert, Tündét is vonzották a magasságok, a hegygerincen túli, ismeretlen világ. Bármerre járt is szerte a nagyvilágban, mindig hazatért szülőföldjére, a szülői házba, oda, ahol szerették őt, ahol hazavárták őt.

Földi életének utolsó kijáratán túl útja ím ismét hazavezet, ezúttal már az örök mennyei hazába, ahol Teremtő Ura várja.

Mi, kik itt maradunk, földi valójában többé nem látjuk őt, de hiszünk abban, aki most magához hívta, s aki egykor, feltámadása után ezt mondta megrettent szívű tanítványainak: – „Én élek, ti is élni fogtok!"

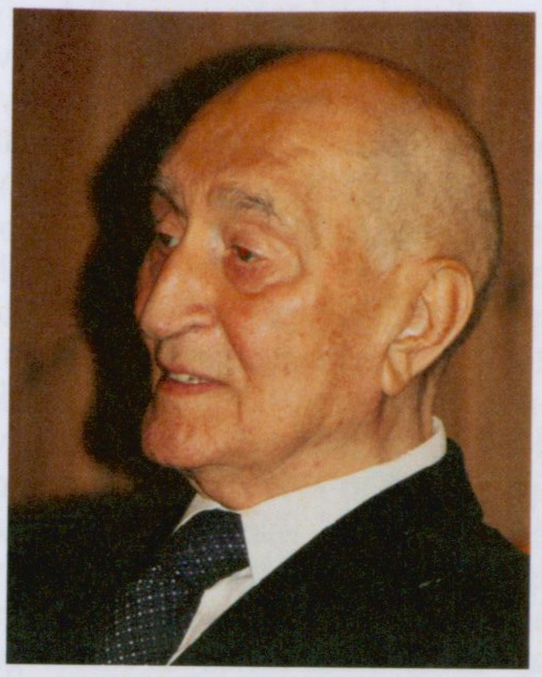

Dr. Bartha István
1925-2013

Dr. Bartha István végleg hazatért Székelyföldre. Marosvécsen született 1925. szeptember 2-án, és Budapesten hunyt el 2013. augusztus 21-én. A Pasaréti református templomban augusztus 31-én tartott hálaadó istentiszteleten vettek búcsút tőle szerettei, majd hamvvedrét szeptember 21-én Marosvásárhelyen, a református temetőben, a családi sírba helyezték örök nyugalomra, néhai felesége, a Székely Színház egykori művésznője, és a nyugati szórványmagyarság versmondó apostolaként számontartott Erdős Irma (1929–2002) hamvai mellé. Dr. Bartha István szülőhazája Erdély, oda kötötte gyermekkora, majd ifjúsága. Csonka Magyarországra már a Szovjetunióból visszatérő hadifogolyként került. Északi hazájának Svédországot vallotta. Igen, kitörölhetetlen marad a Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösség emlékezetében, nemcsak azáltal, hogy hívő reformátusként a múlt század hatvanas éveiben közegyházi felelősséget – presbiteri tisztséget – is viselt, hanem 1961-ben a Tångagärdei Gyülekezeti Otthon megszerzésében az akkori 100-koronás téglajegyek az ő ötlete volt és azok eladásával a ház megvételére hamar összegyűlhetett a pénz egy része. Magyarországról Svédországba az 56'os menekültek előcsapatával érkezett. Akkorra már ifjúkori terveit szétzilálta a második világégés, székely származása miatt két évvel a korhatár előtti katonai behívóval szolgált 1943-ig, majd következett az oroszországi hadifogság – malária, vérhas, hastífusz és embertelen bánásmód. Végül 1947-ben visszatérhetett Budapestre és a kommunista környezetben „csakazért is" kitartással megszerezte a Műszaki Egyetem mérnöki oklevelét. Az Alma materbe visszatérve jó két évtizeddel később megszerezte a tudománydoktorátusi fokozatot is. Menekültként 1957. április 17-én lépett svéd földre, és már május 4-én – az akkor hírneves Kockums hajóépítő gyárkomplexumban állás után nézett. Aztán 1964-ben otthagyva a Kockumst, önálló korróziós tanácsadó irodát nyitott – a legelsőt az országban. Korróziós sikerei a téma érzékenysége folytán gyakran ellenségeket is szereztek számára. Kitartása és humoros lénye folytán a bántások és buktatások mintegy lepattogtak róla. Élvezhette szakmai sikereit, melyek sorozatos hazai, majd nemzetközi előadások tartására meghívásokat eredményeztek. Így bejárta az Északi államszövetség országait, Európát, Ázsiát valamint az Amerikai kontinenset. A hetvenes évek közép-keleteurópai enyhülési folyamatában 1971-ben Magyarországra hívták, mint sikeres külhoni szakembert, hogy mérnökök számára tanfolyamot szervezzen, előadásokat tartson. Örömmel ment, bár „furcsa dolog, hogy az embernek saját hazájába úgy kell hazajönnie, hogy előbb alapos nyomozásba kezd, majd vízumot kell kérnie. Furcsa és cudar világ, amin ma is – sokan másokkal – csodálkozom" – írta keserűen. Igen, így kezelte Európa – és közelebbről a mi kicsi magyar hazánk – a „disszidenst", akinek neve most „külhonba szakadt értékes honfitárs"-sá változott. A korróziót mellőzve, 1983 óta teljesen belemerült az ökológiába, létrehozva az Ökológiai Konstrukciók nevű alapítványt. Majd kéttucatnyi szimpóziumot szervezett Svedalában, mielőtt azokat Budapestre telepítette hírneves nemzetközi előkelőségek részvételével. E szakmai tanácskozások hatalmas anyagát a Budapesti Műszaki Egyetem Ökológiai Tanszékének irattárában helyezte el, a kiállítási tárgyakból pedig juttatott szűkebb hazájába, Erdélybe is. Bartha István mélyen érző, gondolkodó, elemző és kereső lélek volt. Hittel és alázattal viselte az élet megpróbáltatásait, csapásait, és együtt tudott örülni az örvendezőkkel. Élete eseményeit az 1956-os menekülés viszontagságain át vallási és erkölcsi szitán megrostálva egyfajta társadalomkritikának beillő módon írta meg, ahol a „hivatalosok" (papok) sem kerülik ki a pellengérre állítást, különbség nélkül, akár svéd, akár magyar szolgálattevőkről van szó. Hitelt érdemlő kordokumentumként állnak könyvében a közép-keleteurópai magyarellenes soviniszta megnyilvánulások. Sokrétű tevékenységébe belefért még irodalmi szorgoskodása is, pl. Erdős Irmáról írt életrajzi regénye, a svéd utazó Fredrik Böök: Utazásom Magyarországon című regényének magyarra fordítása. Az utóbbi évtizedben a Svéd Egyházban végbement változások sem hagyták közömbösen. Hogy a hagyományosan szigorú lutheránus vallásosság miként haladt a szocioliberális simulékonyságig, arról így vall: „Krisztust ebből az országból a liberálisok, a plutokraták és egyéb ateisták 'sikeresen' kiűzték és egyelőre nem úgy néz ki, hogy rövidesen visszafogadnák. Pláne, amióta a 'más'-oknak annyira megnőtt a szarva, hogy már templomi esküvőt is kívánnak maguknak, meg adoptálást." Könyvének majd egy egész fejezetében taglalja az uppsalai dómtemplomban 1998-ban rendezett hírhedt „Ecce Homo" című fotókiállítást, ahol Jézust lehetett „megcsodálni", amint orgiákon vesz részt. Az ügy utózöngéjeként II. János Pál pápa elutasította K.G. Hammar érsek vatikáni fogadtatását, mert nem határolta el sem magát, sem a Svéd Egyházat a kiállítás eszmei mondanivalójától. Dr. Bartha István életéről és munkásságáról ugyan nem tudósít a gyászjelentés, annál inkább a majdnem 400 oldalas életrajzi regénye, az „Ábel Svédországban", mely mindössze pár hónappal a halála előtt jelent meg. Ebben a karcolatsorozatban Tamási Áron-szerű góbé-stílusban, igen élvezetes, zamatos nyelvezettel, de sanyarú humorral tájékoztatja olvasóit, miképp és hogyan töltötte élete 56 évét Svédországban. A színes elbeszélések sok váratlan és meglepő fordulattal – szinte rémregénybe illő feszültséggel – tartják feszült várakozásban az olvasót, akit az érdekfeszítő történések sorozata olyannyira leköt, hogy szinte képtelen letenni a könyvet. El egészen odáig, hogy Bartha István, alias „Pistabá" az utolsó oldalon így búcsúzik: „Csak egy végkövetkeztetés lehet: – Maradj hazádban, ha halálbüntetés nem fenyeget!" Dr. Bartha István feleségével, Anikóval még részt vett a 2013. május 18-i malmői istentiszteleten és szeretetvendégségen. Ez kivételes találkának számított 2012 őszétől – budapesti visszatelepülésük óta. A tőle megszokott optimista stílusban és humoros hangulatban búcsúzott, mintha csak kimentését kérné a következő istentiszteleti alkalmakról való kimaradásuk miatt. Akkor nem sejthettük, hogy ez nem a „viszontlátásra" köszöntés volt, hanem utolsó „Isten hozzád!", amikor ezt idézte: „Mert nincsen itt maradandó városunk, hanem az eljövendőt keressük." (Zsid 13,14).

[Dr. Békássy N Albert]

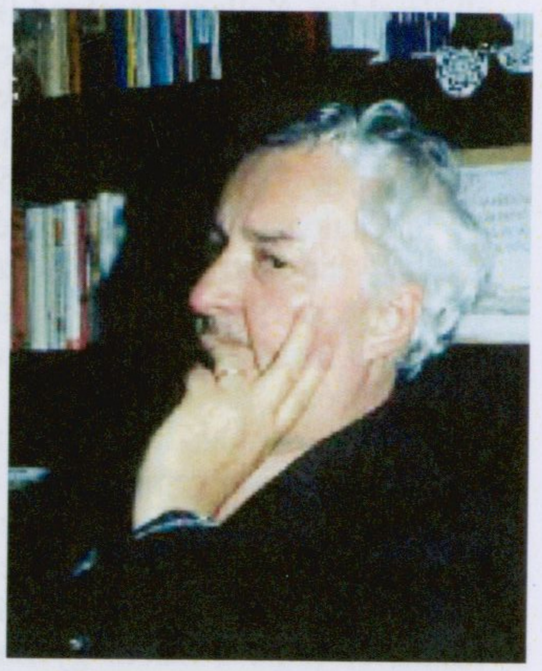

Koltai Rezső
1924-2013

Nagytiszteletű Koltai Rezső lelkész úr megtért Urához 2013. április 18-án, a 89-dik születésnapja előtt pár hónappal. Betegágyát körülvették szerettei, otthonában, a Helsingborg melletti Rååban. Temetése május 10-én történt a helsingborgi St. Olof templomban, svéd szertartás szerint, az ottani gyülekezeti lelkész szolgálatával. Ebbe a gyülekezetbe jártak az utóbbi időben és egy bensőséges kapcsolat alakult ki a lelkésztársak között. Nagy szeretettel, vigasztaló, reményteli módon búcsúztatta Koltai Rezsőt. Koltai Signe asszony kérésére a szertartás végén elénekeltük a 90. zsoltár két versszakát és a Himnuszt. Egy páran még időztünk a templomban, és én nem tudtam megállni, hogy ne énekeljük el Rezsőnek azt az éneket, amit egymásnak olyan sokszor énekeltünk, búcsúzva Tångagärdéből elmenve: „Isten velünk, viszontlátásra, Hogyha itt tán nem is, ott az égi honban fenn..." A templomi szertartás után a gyülekezeti teremben még sokáig együtt maradt a gyászoló gyülekezet. A környékről jöttek sokfelől magyar gyülekezetekből. A család nevében Signe asszony megköszönte és hálásan említette, kik írtak, jelentkeztek együttérzésük kifejezésére. Minden lelkésztárs a sok évtizedes nyugat-európai magyar lelkigondozásban írt, telefonált, de a távolság, és valljuk be, az életkor miatt is nem tudtak eljönni, de lélekben ott voltak. Molnár-Veress Pál, közvetlen utódja Koltai Rezsőnek a svédországi magyar lelkigondozásban és ifj. Joób Olivér, svéd lelkészi állományban, de magyarajkú lelkésztársak, személyesen ott voltak. A háttérben nagy képernyőn szép régi és újabb fényképeket mutattak Koltai Rezsőről családja körében meg gyülekezeti

alkalmakkor. Kellner Berglund Ilona lelkész nem tudott ott lenni, de ő búcsúztatta Koltai Rezsőt, amikor pár héttel később porait elhelyezték a temetőben. Koltai Rezső az 1956-os forradalom következményeként került Svédországba. Magyarországon nem választhatott szíve szerint, így textil-mérnöki kiképzést szerzett, de Svédországban elvégezte az evangélikus teológiát, Stockholmban, ahol 1965 decemberében felszentelték. A teológián ismerte meg Signét, aki felesége lett. Margareta, Pál és Eva gyermekekkel bővült a család, és mind a három gyermek beszéli anya- és apanyelvét. Mikor 1965-ben Glatz József – gyülekezeti lelkészünk 1957 óta – Németországba költözött, Koltai Rezső lett megbízva a feladattal, hogy pásztorolja a magyar gyülekezeteket. A „Lutherhjälpen" vezető lelkésze, Åke Kastlund elképzelése az lett volna, hogy csupán félidőben dolgozzon Koltai Rezső a magyar munkában, félidőben pedig svéd gyülekezetben. A „Lutherhjälpen" anyagi támogatásával történt tudniillik a magyar lelkigondozás. No hamar kiderült, hogy az óriási földrajzi szétszórtság miatt elképzelhetetlen félállásban végezni a munkát. Így Koltai Rezső teljes egészében a magyar lelkigondozással foglalkozhatott. Az 1970-es években a svéd államegyház átvette és állományába sorolta Koltai Rezsőt, és három püspökségtől kapta a fizetését, olyan arányban, ahogy megoszlottak a gyülekezeti tagok. Így Stockholmra 50% esett, Skara és Lund püspökségeire 25-25%. Mi volt Koltai Rezső feladata? Mint minden más lelkésznek. Csupán a hat istentiszteleti hely egymástól, illetve otthonától 600, 300 vagy 100 kilométerre volt, és havonta egyszer, az év tíz hónapjában be volt iktatva istentisztelet, bizonyos helyeken bibliaóra és presbiteri gyűlés, és minden más szabványos szolgálat. Hány ezer kilométert vezetett, ki tudja? Hogy állt Koltai Rezső a szolgálathoz? Nagy tiszteletben tartotta az elődje, Glatz József lelkipásztor munkáját, példamutatását. Az alapító presbitérium megfontolt, bölcs módon fogalmazta meg alap- és működési szabályainkat, mint gyülekezet, és Koltai Rezső igyekezett ezeket mindig követni és betartani alaposságával. Tevékenységéről mindig lelkiismeretesen küldött beszámolót a svéd egyháznak, aki a munkaadója volt. Szabad kezeket kapott a munka végzéséhez, de nagy felelősség alatt. Többek között igen fontos volt tiszteletben tartani a titoktartást, hiszen menekült emberek tették ki a gyülekezeteket, és 1989-ig elvileg Magyarországon a politikai helyzet nem változott. Kezembe került az 1989 májusában írt Kéve – Svédországi levél. Minden második hónapban vagy szétküldte, vagy istentiszteleten kiosztotta. Egy A4-es lap kétrét hajtva, négy oldalt adva, a következőket tartalmazta: Igeidézet és elmélkedés; Kis áhítat annak, aki nem jutott el istentiszteletre; Istentiszteletek, más programok (bibliaóra, konferencia, cserkésztábor, ezek költségei); Gyülekezeti hírek (temetések, elbocsátó igeidézettel, gyülekezeti adományok, ezek elszámolása gyülekezetekre felbontva, főbb kiadások. Minden adat korrekt és tömör, kielégítő információ. Minden megszervezés, amikor nem volt mobil, computer, email, fax, és drága volt a távolsági telefon, bizony fantasztikus organizálást igényelt. Ezért Koltai Rezsőt soha nem láttam a kis Filofax nélkül, melyben a különböző tennivalókat különböző színű tintával, mérnöki nyomtatott apró betűkkel jegyezte be. Kopiátora volt, amin a kis Kévét le tudta húzni. Nagyon fontos volt a jó gazdálkodás a kapott pénzzel. Több éven keresztül tudtunk tartani 2 VW-mikrobuszt, amiket igen jól ki tudtunk használni németországi utazáskor a húsvéti konferenciákra. Tångagärdére is könnyen megtöltődött a busz Stockholmból vagy Malmőből. Cserkésztiszti kiképzést szerzett Koltai Rezső, és Kellner Ilonával karöltve rendezték a többhetes nyári cserkésztáborokat. Signe feleségével a nyarakat Tångagärdén töltötték és nagyon sokat dolgoztak. Mellettük még igen sok szorgos kéz járult hozzá, hogy oly sok szép élményt tapasztaltunk Tångagärdén. Az 1980-as évek végén Erdélyből jött menekülteket látogatott táborokban. Gyülekezeteinkbe nagyon szép számmal bekapcsolódtak az új testvérek. Gyülekezeteinknek ők most a tartópillérei. Koltai Rezső még aktívan beindította Sölvesborgban az új gyülekezetet az odatelepedett erdélyiekkel. Bár munkájában mindig emberekkel volt körülvéve, magányos feladat volt az ő országjárása, munkája. Volt év, amikor több mint 100 egész napot töltött otthonától távol. Mellesleg említem, hogy bár Oslóban bizonyos rendszertelen rendszerrel tudott ő vagy néha Szigethy Sándor vagy Kellner Ilona eljutni istentiszteletet tartani, addig míg Podmaniczky János presbiter élt Koppenhágában, oda is néha átutazott istentiszteletet tartani. Nagyon fontos volt számára a kapcsolat lelkésztestvéreivel; az évi KÉMELM-gyűlésről nem tudott lemondani. Hihetetlen lelki és szeretetbeli feltöltődést kapott ott. Emlékszem, telefonon mesélt arról, amikor utoljára Signével együtt már mint nyugdíjas leutazott. Ritkán hallottam ilyen ujjongó örömmel beszélni az ottlétről. Úgy hiszem, Kelemen Erzsébet születésnapját is egyben megünnepelték akkor. Prédikációiban mindig kicsengett, hogy amit mondott, az ige alapján magában nagyon átfontolt és átvajúdott. Benne élt a jelenben, látva sok problémát, de mindig eljutott a megbékéléshez, elfogadásához annak, amin nem tud változtatni, és örömét lelte mások számára hirdetni szintén a megbékélést, reményt. Gyakran idézett Reményik Sándortól és Túrmezei Erzsébettől prédikációiban. Nem véletlen, hogy egy húsvéti ifjúsági konferencián, amikor Koltai Rezső prédikált és osztotta az úrvacsorát, első alkalommal térdelt oda Békés Gellért (római katolikus) és vett úrvacsorát, hiszen, ahogy mondta: „Testvérek között vagyok." Az ifjúsági konferenciákra különösen hívogatott mindenkit Rezső, hiszen olyan nagy értéknek tartotta az ott hallottakat. A 25 éves megterhelő munka sok lett, és 1990-re már nem futotta erőből, és nyugdíjba vonult Koltai Rezső. Nyugodt, kedves éveket töltöttek Helsingborgban, közel Pali és Éva gyermekeikhez és a 2-2 unokához. Margareta lányuk hosszú éveket töltött egyházi munkában Indonéziában, Thaiföldön, és most legutóbb Vietnamban, lányával együtt. Erejét Rezső beosztva használta. Házuk merénylet által leégett, és egy-két évig ideiglenes lakásuk volt, és az elmúlt pár esztendőben találták meg a kedves kis házat, amit otthonukká teremtettek. Margareta lányuk mesélte a ház leégése után, mennyire csodálta, hogy édesapja milyen lelki nyugalommal tette magát túl a katasztrófán. Szintén lelki nyugalommal fogadta, hogy egészsége nem fog javulni, és az idő kimért. Amibe viszont nem tudott könnyen belenyugodni, ha úgy érezte, valamit elmulasztott, vagy valamit rosszul tett. Amit viszont soha nem mulasztott el, megköszönni hálásan másoknak, ha tettek valamit. Magától elvárt akármit, másoktól óvatosan kért. Állandó teológiai érdeklődését mutatják a megrendelt folyóiratok Magyarországról: A Keresztény Igazság, Evangélikus Élet, Credo, Lelkipásztor, Híd, és Németországból a Coinonia, a szeretett és mélyen tisztelt kollegák által kiadott folyóirat. Koltai Rezső volt, aki teljes egészében külföldön végezte a teológiát, és egész szolgálatát magyar nyelven végezte. Örülök, ha ebben a munkájában tudtam segíteni. Koltai Rezsőt és Signét több mint 50 éve ismerve, sok örömet és sok szomorúságot megosztottunk. Nagyon fog hiányozni Rezső. Ahogy búcsúztatott másokat, úgy mi is Isten kegyelmére és szeretetére bízzuk őt. És a szeretett családjának és gyászolóinak Isten békességét és támaszát kívánjuk. [**Pitlik-Pálházi Katalin,** Malmö, 2013. szept. 30.]

Tisztelettel kérjük, egyben szeretettel ajánljuk híveinknek, hogy 1%-os egyházi járulékuk (egyházadójuk) befizetését bízzák az Adóhivatalra. Az itt mellékelt nyomtatvány (MEDGIVANDE / BELEEGYEZÉS) kitöltésével és beküldésével a jövő évtől kezdve az egyházi járulék összegét az Adóhivatal más adótételekkel együtt automatikusan levonja. Így nem kell a kézhez kapott fizetésünkből vagy nyugdíjunkból egyházi járulékot, egyházadót fizetnünk.

FIGYELEM! AZ 1%-OS EGYHÁZADÓRA SZÓLÓ BELEEGYEZÉST (MEDGIVANDE) NOVEMBER 10-IG KELL BEKÜLDENI!

MEDGIVANDE

till avgiftshjälp
till Ungerska Protestantiska Samfundet i Sverige
(Egyházi járulékról szóló BELEEGYEZÉS a Svédországi
Magyar Protestáns Egyházi Közösség javára)

Härmed ger jag mitt medgivande till avgiftshjälp till Ungerska Protestantiska Samfundet i Sverige att genom Skatteverket från och med nästa år och tillsvidare dra av 1 % kyrkoavgift beräknad på min kommunalt beskattningsbara förvärvsinkomst.
(Ezennel beleegyezésemet adom a Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösségnek, hogy a kommunális adóköteles jövedelmemre számított 1% -os egyházi járulékot a jövő évtől kezdődően és a továbbiakban az Adóhivatal útján vonja le.)

Namn: _____
(Név)
Personnummer: _____ - _____
(Személyi szám)
Adress: _____
(Cím) Gata (Utca) / nr (Házszám)

Postadress: _____ _____
(Postai cím) Postnr (Irányítószám) Ort (Város)

_____ _____
Datum (Dátum) Underskrift (Aláírás)

Skicka medgivandet till (A beleegyezést az alábbi címre kell elküldeni):
Ungerska Protestantiska Samfundets Pastorsexpedition, 523 98 HÖKERUM, Tångagärde 136
För att gälla kommande inkomstår måste medgivandet vara insänt **senast 10-e november året innan**.
(Ahhoz, hogy a következő évtől érvényes legyen, a beleegyezést **legkésőbb folyó év november 10-ig** kell beküldeni.)

Medgivandet är giltigt till det återkallas. Blankett för återkallelse
begärs från och sändes in till Pastorsexpeditionen :
(A beleegyezés visszavonásig érvényes. Visszavonási nyomtatványt
a Lelkészi Hivataltól kell kérni és oda visszaküldeni:
Ungerska Protestantiska Samfundets Pastorsexpedition, 523 98 HÖKERUM, Tångagärde 136.

Information om statligt stöd i form av avgiftshjälp från Skatteverket, 1% avgift till trossamfund

Kyrkolagen föreskriver skyldighet för medlemmar i Svenska Kyrkan att betala församlingsavgift. Avgiften dras tillsammans med kommunalskatten av utbetalaren av lön, pension eller annan ersättning.

Den som är medlem i ett annat trossamfund kan betala församlingsavgift till detta trossamfund, vilka bestämmer avgiftens storlek och inbetalningssätt. Skatteverket kan hjälpa till med att ta in avgift. Denna kallas för avgiftshjälp.

Rätten till avgiftshjälp ansöks hos regeringen och fattas av regeringen. Hjälpen får endast lämnas till ett registrerat trossamfund som är stabilt, har egen livskraft och bidrar till att upprätthålla och stärka de grundläggande värderingar som samhället vilar på. Fr.o.m. år 2000 upphörde ungerska prästens anställning hos Svenska Kyrkan och i denna rådlösa situationen beslutade den dåvarande ungerska rikskyrkorådet att kyrkoavgiftens storlek och inbetalningssätt blir helt och hållet frivilligt. I denna tio års period bevisades att det var fel att basera samfundets ekonomi på en inte förutseddbar inkomst.

Ungerska Protestantiska Samfundet har ett datoriserat medlemsregister som omfattar ca. 5500 medlemmar, men bara en mindre del av dessa betalar kyrkoavgift direkt till samfundet. Det är många som fortfarande betalar avgiften till Svenska Kyrkan, eller till ett annat trossamfund, men flertalet betalar samtidigt avgift även till Ungerska Protestantiska Samfundet. Men det är många som inte betalar någon kyrkoavgift alls.

Lagen i Sverige säger också att man inte behöver vara medlem i något trossamfund utan man kan stå utanför.

Den som har bestämt sig för medlemskap i vårt samfund och vill delta i vår gemenskap samt använda tjänsterna har också skyldighet att även ekonomiskt bidra till samfundets verksamhet.

Enligt § 10 i våra stadgar kan alla boende i Sverige vara medlem i vårt samfund om ”vederbörande efter sina förutsättningar deltar i samfundets aktiviteter och bidrar ekonomiskt till samfundets försörjning samt att den lämnar ett skriftligt medgivande om detta med namnunderskrift”.

På grund av ovannämnda har vi i likhet med andra trossamfund ansökt om stöd i form av avgiftshjälp. Regeringens beslut 2012-06-14: Regeringen bifaller ansökan.

När börjar avdraget av avgift till trossamfundet att göras?

”Medgivande till avgiftshjälp” skall sändas in till pastorsexpeditionen som lämnar vidare till rikskassören senast den 31 oktober. Rikskassören meddelar till Skatteverket en datoriserad förteckning över de medlemmar som har lämnat medgivande till avgiftshjälp. Skatteverket höjer sedan uppgiften om vilket skatteavdrag medlemmens arbetsgivaren skall göra kommande år med 1%.

Hur påverkas medlemmarna?

För den enskilde medlemmen fungerar avgiftshjälpen på så sätt att storleken på det skatteavdrag som arbetsgivaren gör varje månad ökas med avgiften till trossamfundet. Detta registreras automatiskt hos Skatteverket i och med att trossamfundet skickar in sin datoriserad förteckning innan det aktuella inkomståret när avgiftshjälpen skall träda i kraft. Arbetsgivaren hämtar sedan uppgift om rätt skattetabell från Skatteverket där avgiften till trossamfundet är inräknad. Viktigt! Det är förhållandena den 10 november året innan det aktuella inkomståret som avgör om avgift till trossamfund skall betalas. Även om ett medgivande återkallas under året är personen fortfarande avgiftsskyldig för hela året.

Avgiften beräknas på den till kommunal inkomstskatt beskattningsbara förvärvsinkomsten (inkomsten minskad med avdrag t.ex. avdrag för resor till och från arbetet, pensionsparavdrag, grundavdrag).

När upphör avgiften till trossamfundet att dras?

Ett lämnat medgivande om avgiftshjälp är giltigt till dess att återkallelse görs. Om man bestämmer sig för att återkalla detta ska en blanket för återkallelse begäras från pastorsexpeditionen som ska skrivas under med namn och personnummer. Återkallelsen bör ske skriftligt och skickas vidare till rikskassören. Återkallelsen gäller från och med nästa års ingång om återkallelsen görs senast den 1 november året före det kalenderår som avses. Återkallelsen påverkar inte själva medlemskapet.

Avgiftshjälpen avslutas också när någon har bestämt sig för att träda ut ur samfundet, och får en skriftlig bekräftelse för detta.

Den som har återkallat sitt medgivande till avgiftshjälp eller träder ut ur samfundet före den 1 november kommer inte att betala kyrkoavgift fr o m det följande kalenderåret.

Tájékoztatás az 1%-os egyházi járulék bevételezéséhez nyújtott állami segítségről

A törvény előírja a Svéd Egyház tagjainak kötelezettségét, hogy gyülekezeti járulékot fizessenek. A járulékot a kommunális adóval együtt a fizetést, nyugdíjat vagy más jövedelmet folyósító intézmény vonja le.

Más egyházak tagjai járulékukat az illető (más) egyházhoz fizetik, mely maga állapítja meg a járulék mértékét és a befizetés módját. Az Adóhivatal segítséget nyújthat a járulék bevételezéséhez. Ezt nevezik járulékbevételezési segélynek .

A járulékbevételezési segélyre jogosultságról a kormány dönt. Ezt a jogosultságot csak olyan bejegyzett egyházi közösség kaphatja, mely stabil, saját életerővel bír, és hozzájárul a társadalom pillérét jelentő alapvető értékek fenntartásához és erősítéséhez. 2000-től a Svéd Egyház nem alkalmaz magyar lelkészt. Tanácstalanságában az akkori egyházvezetés úgy döntött, hogy az egyházi járulék mértékét és befizetési módját teljes egészében önkéntességi alapra helyezi. Tíz évnyi időszak tapasztalata bebizonyította, hogy téves volt az egyház anyagi gazdálkodását egy megjövendölhetetlen bevételre alapozni.

A Magyar Protestáns Egyházi Közösség számítógépes tagjegyzéke mintegy 5500 tagot tart nyilván, de ezeknek csak egy kisebb része fizet közvetlenül a mi egyházunknak járulékot. Sokan vannak, akik járulékukat továbbra is a Svéd Egyházhoz vagy más egyházhoz/felekezethez fizetik, némelyek egyúttal a Magyar Protestáns Közösséget is támogatván. De sokan vannak, akik egyáltalán nem fizetnek semmiféle járulékot.

Svédországban a törvény kimondja azt is, hogy nem szükséges valamely egyházhoz tartozni, hanem lehet kívülállónak is maradni.

Aki viszont elszánta magát hogy egyháztagunk legyen és részt kíván venni közösségünkben s annak szolgáltatásaival is élni kíván, annak kötelessége az egyház tevékenységéhez anyagilag is hozzájárulni.

Alapszabályzatunk szerint: 10.§. Az Egyházi Közösség tagja lehet minden svédországi lakos, ”ha lehetőségei szerint részt vállal az Egyházi Közösség tevékenységében; ha rendszeres anyagi hozzájárulás formájában részt vállal a közös teherviselésből; ha mindezt nyilatkozat aláírásával is kifejezi.”

A fentiek alapján, más egyházakhoz hasonlóan mi is kérvényeztük ezt az állami segítséget, melyet a 2012-06-14-i kormányhatározat értelmében jóváhagyták.

Mikor kezdődik az egyházfenntartási járulék levonása?

Az ”Egyházi járulékról szóló beleegyezést” legkésőbb október 31-ig a lelkészi hivatalhoz kell beküldeni, mely azt a főpénztároshoz továbbítja. A főpénztáros számítógépes jegyzéket küld az Adóhivatalnak azon tagokról, akik a járulék ily módon történő bevételezésébe beleegyeztek. Ezután az Adóhivatal 1%-kal megemelt mértékű adólevonásra utasítja a munkaadót a következő évben.

Miként befolyásolja ez a tagokat?

Az egyéni tag számára ez úgy működik, hogy a munkaadó által havonta levonandó adórész nagysága megemelődik az egyházi járulék mértékével. Azzal együtt, hogy az egyház beküldi a következő adóévre vonatkozó ”beleegyezők listáját”, az Adóhivatalnál ezt automatikusan bejegyzik. A munkaadó megszerzi az Adóhivataltól az illető munkavállalóra alkalmazandó helyes adótáblázatot, amelyben már benne foglaltatik az egyházi járulék is. Fontos tudni: Azt, hogy egy adott évben sor kerül-e egyházi járulék fizetésére, azt az előző év november 10-én fennállt állapot dönti el. Ha ezt követően, év közben vonná is vissza valaki beleegyezését, az a következő évben még adóköteles marad.

A járulék a megadózandó keresetből kalkulált kommunális bevételi adóra számítódik (a kereset, csökkentve a levonásokkal, pl. levonás a munkahelyre oda-vissza tett utazásokra, nyugdíjtakarék utáni levonás, alapvető levonás).

Mikor szűnik meg az egyházi járulék?

Egy leadott beleegyezés addig érvényes, amíg visszavonásra nem kerül. Ha valaki a visszavonás mellet dönt, erre vonatkozó nyomtatványt kell kérnie a Lelkészi Hivataltól, amit névvel és személyi számával kitölt és aláír. A visszavonásnak írásban kell történnie, melyről a főpénztáros értesítést kap. A visszavonás a következő év elejétől lép érvénybe, ha a visszavonás legkésőbb a vonatkozó naptári év előtti november 1-ig megtörtént. A visszavonás maga nem érinti az egyháztagságot.

A járulék ily módon történő bevételezése akkor is megszűnik, amikor valaki kilép magából az egyházból és erről írásbeli megerősítést kap.

Az, aki egy adott év november 1-e előtt visszavonta beleegyezését, hogy egyházi járulékát így bevételezzék, vagy kilépett az egyházból, a következő naptári évtől nem fizet egyházi járulékot.

ISTENTISZTELETEK OKTÓBERTŐL DECEMBERIG

OKTÓBER

05	12:30	VÄXJÖ	Mariakyrkan	Kungsvägen 117	úrvacsora	/Felszegi I./
	18:00	SÖLVESBORG	S:t Nicolai kyrkan	Köpmansgatan 1	úrvacsora	/Felszegi I./
06	11:00	LJUNGBY	S:t Stephans kka	Bolmstadsvägen 21	úrvacsora	/Felszegi I./
11	18:30	BORÅS	Hässleholmskyrkan	Våglängdsgatan 3	úrvacsora	
12	12:30	HELSINGBORG	EFS-kyrkan	Bruksgatan 27	úrvacsora	
	16:30	MALMÖ	Stadionkyrkan	Stensjögatan 1	úrvacsora	
13	12:30	HALMSTAD	Andersbergskyrkan	Grönevångstorg	úrvacsora	
	17:00	GÖTEBORG	S:t Jakobs kyrkan	Parkvägen 4	úrvacsora	
19	13:00	TALLINN	Toomkirik	Kiriku plats 1	úrvacsora	
20	13:00	HELSINKI	Alppila	Kotkankatu 2	úrvacsora	
26	15:00	VÄSTERÅS /VRS/ ESKILSTUNA	Ansgarskyrkan híveit VRS-ba várjuk!	Pettersbergsgatan 32	*Vendég: Stockholmi Magyar Kamarakórus*	
27	**10:00***	STOCKHOLM	Franska Ref.Kk.	Humlegårdsgatan 13	*Szolidaritás a Székelyek*	
	17:00	UPPSALA	S:t Pers kyrka	Kvarntorget	*Nagy Menetelésével*	

NOVEMBER

09	12:30	VÄXJÖ	Mariakyrkan	Kungsvägen 117	
	18:00	SÖLVESBORG	S:t Nicolai kyrkan	Köpmansgatan 1	
10	11:00	LJUNGBY	S:t Stephans kka	Bolmstadsvägen 21	
	17:00	JÖNKÖPING	S:t Franciscus kat.kka	Torpaplan	
15	18:30	BORÅS	Hässleholmskyrkan	Våglängdsgatan 3	
16	12:30	HELSINGBORG	EFS-kyrkan	Bruksgatan 27	
	16:30	MALMÖ	Stadionkyrkan	Stensjögatan 1	
17	12:30	HALMSTAD	Andersbergskyrkan	Grönevångstorg	
	17:00	GÖTEBORG	S:t Jakobs kyrkan	Parkvägen 4	
23	12:30	VÄSTERÅS	Ansgarskyrkan	Pettersbergsgatan 32	
	16:00	ESKILSTUNA	Tomaskyrkan	Stenbygatan 4	
24	11:00	STOCKHOLM	Franska Ref.Kk.	Humlegårdsgatan 13	
	17:00	UPPSALA	S:t Pers kyrka	Kvarntorget	
30	13:00	STRÄNGNÄS	Domkyrka	Biskopsgränd 2	*Magyar mártírok emlékistentisztelete*

DECEMBER

06	18:30	BORÅS	Hässleholmskyrkan	Våglängdsgatan 3	úrvacsora	
07	12:30	VÄXJÖ	Mariakyrkan	Kungsvägen 117	úrvacsora	
	18:00	SÖLVESBORG	S:t Nicolai kyrkan	Köpmansgatan 1	úrvacsora	
08	11:00	LJUNGBY	S:t Stephans kka	Bolmstadsvägen 21	úrvacsora	
	17:00	JÖNKÖPING	S:t Franciscus kka	Torpaplan	úrvacsora	
14	12:30	HELSINGBORG	EFS-kyrkan	Bruksgatan 27	úrvacsora	/legátus/
	16:30	MALMÖ	Stadionkyrkan	Stensjögatan 1	úrvacsora	/legátus/
15	12:30	HALMSTAD	Andersbergskyrkan	Grönevångstorg	úrvacsora	/legátus/
14	13:00	TALLINN	Toomkirik	Kiriku plats 1	úrvacsora	
15	13:00	HELSINKI	Alppila	Kotkankatu 2	úrvacsora	
21	12:30	VÄSTERÅS	Ansgarskyrkan	Pettersbergsgatan 32	úrvacsora	/legátus/
	16:00	ESKILSTUNA	Tomaskyrkan	Stenbygatan 4	úrvacsora	/legátus/
22	11:00	STOCKHOLM	Franska Ref.Kk.	Humlegårdsgatan 13	úrvacsora	/legátus/
	17:00	UPPSALA	S:t Pers kyrka	Kvarntorget	úrvacsora	/legátus/
	17:00	GÖTEBORG	S:t Jakobs kyrkan	Parkvägen 4	úrvacsora	/legátus/
24					*Szenteste*	
25					*Karácsony napja*	

új kéve

ISSN 1400-8998

A Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösség lapja
Az Északon élő magyarok ökumenikus fóruma
(Ungerska Protestantiska Samfundets tidning Ungrarnas ekumeniska forum i Norden)

Megjelenik évente 4 szám
(Utkommer 4 nummer per år)

Nr. 3 årgång XXI. évfolyam 3. szám
Oktober 2013 október
Felelős kiadó (Ansvarig utgivare)
a Protestáns Egyháztanács (Kyrkorådet)

Szerkesztő (Redaktör)
Molnár-Veress Pál
S–523 98 HÖKERUM Tångagärde 136
Telefon: +46–(0)33–275 022

E-mail: ujkeve@keve.se
Honlap (Websida): www.keve.se

Nyomda: Graphic City Trading AB
Borås, N. Långgata 47 Tel: 033-123 087
Példányszám (Upplaga)
900

Egyházfenntartási járulékot fizető tagjainknak
a lapot ingyen küldjük.
Az Új Kéve iránt érdeklődő más olvasóinkat kérjük,
tájékoztatásért forduljanak a Lelkészi Hivatalhoz:
523 98 HÖKERUM, Tångagärde 136
Telefon: +46–(0)33–275 022
Mobil: +46–(0)70–602 29 68

Egyházi Közösségünk Plusgiro számlaszáma:
Ungerska Protestantiska Samfundet

Plusgiro 602047–3

A Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösség
Gyülekezeti Otthona

TÅNGAGÄRDE

az Egyházi Közösség által létrehozott
TÅNGAGÄRDE ALAPÍTVÁNY
(Stiftelsen Tångagärde Församlingsgård) kezelésében áll.

A Gyülekezeti Otthon címe:
523 98 HÖKERUM Tångagärde 136
Telefon: 033–275 022

A TÅNGAGÄRDE ALAPÍTVÁNYT
az Egyháztanács által kinevezett
INTÉZŐBIZOTTSÁG vezeti.

A TÅNGAGÄRDE ALAPÍTVÁNY
INTÉZŐBIZOTTSÁGÁNAK
megbízott elnöke
SZŐCS LÁSZLÓ
561 51 HUSKVARNA Lahagsgatan 15
Mobil: 070–276 88 45
E-mail: formgravyr@gmail.com

A TÅNGAGÄRDE ALAPÍTVÁNY
pénztárosa
GAAL IMRE
561 48 HUSKVARNA Ollonborrvägen 6
Tel: 036–134 572 Mobil: 070–528 13 41
E-mail: @

A Tångagärde Alapítvány Plusgiro számlaszáma:
Stiftelsen Tångagärde Församlingsgård

Plusgiro 25534–9

MÁS ÉSZAKI / BALTI ORSZÁGOKBAN ÉLŐ MAGYAR GYÜLEKEZETEK MEGBÍZOTT VEZETŐI
(A szolgálatot alkalmanként meghívott lelkész végzi)

ÉSZTORSZÁG – Tallinn
BÁN ISTVÁN
EE-75326 KARLA Ra vald, Harjumaa
Lodjapuu tee 10-1 Mobil: +372–5069642

FINNORSZÁG – Helsinki – Tampere
NAGY GÁBOR
SF-10300 KARJAA Kauppiaankatu 32
Tel: +358–19231242 Mobil: +358–409607559

új kéve
Posttidning
B
UNGERSKA PROTESTANTISKA SAMFUNDET
Returadress: 523 98 HÖKERUM Tångagärde 136

A bukovinai székelyek alapította Hertlenedyfalva református temploma (Szilágyi Enikő felvétele)